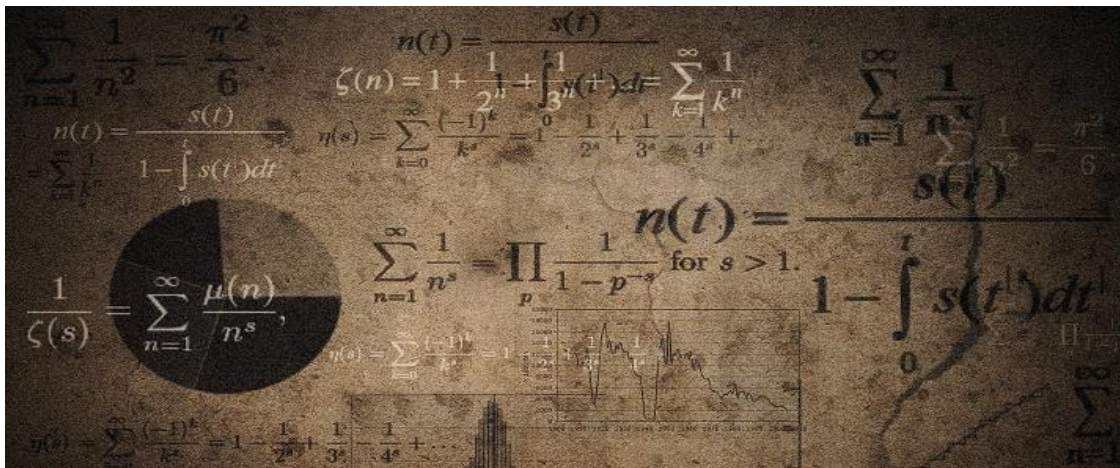


XXIV SETMANA INTERNACIONAL DE CINEMA FORMATIU

El Pensament Científic i el Cinema Formatiu



Del dilluns 19 al divendres 23 de novembre 2018
Saló de Graus. Edifici Migdia I, 4a planta
Campus Mundet. Universitat de Barcelona

Organitza el Seminari de Cinema Formatiu
Grup d'Investigació i Assessorament Didàctic. GIAD
coordinació: Núria Rajadell i Albert Mallart
amb el suport de la Facultat d'Educació

XXIV Setmana Internacional de Cinema Formatiu 2018

El Pensament Científic i el Cinema Formatiu

HORARI I LLOC	PEL·LÍCULES	EQUIP DE PROFESSORAT
<p>DILLUNS 19 Aula de Pedagogia *</p> <p>17:30-19:30</p>	<p>Inauguració</p> <p>YO, DANIEL BLAKE</p>	<p>Ángel Marzo, Nuria Lorenzo, Benet Castiilejos</p>
<p>DIMARTS 20 Saló de Graus *</p> <p>9:00-11:00</p> <p>17:30-19:30</p>	<p>UNA CREACIÓN DEL SEÑOR</p> <p>Conferència Inaugural: Les matemàtiques, l'educació científica i el cinema formatiu</p>	<p>Graça Costa, Núria Rajadell, Mònica Gijón</p> <p>Albert Mallart</p>
<p>DIMECRES 21 Saló de Graus *</p> <p>10:30-12:30</p> <p>12:30-14:30</p> <p>19:30-21:30</p>	<p>DESCIFRANDO ENIGMA</p> <p>EL PEQUEÑO TATE</p> <p>LA HABITACIÓN DE FERMAT</p>	<p>Astrid Castells, Glòria Soler</p> <p>Conxi Reig, Jessica Cabezas</p> <p>Albert Mallart, Sheila Mas</p>
<p>DIJOUS 22 Saló de Graus *</p> <p>9:30-11:30</p> <p>17:30-19:30</p>	<p>EL INDOMABLE WILL HUNTING</p> <p>ÁGORA</p>	<p>Joan Mallart, Marian Baqués, Rodrigo Cid, Montse González</p> <p>Marta Ollé, Joan Mallart, Ramona Valls, Elisenda Piqué</p>
<p>DIVENDRES 23 Saló de Graus *</p> <p>10:30-12:30</p> <p>17:30-19:30</p>	<p>X + Y</p> <p>X + Y</p>	<p>Àngels Renom, Imma Bordas,</p> <p>Urgell Poch, Gabi García</p>

ÍNDEX

Presentació	5
Model ORA	8
Jo, Daniel Blake	10
Una Creació del Senyor	17
Desxifrant Enigma	22
El petit Tate	29
L'habitació de Fermat.....	37
L'indomable Will Hunting	43
Àgora	51
X + Y	59
Bibliografia sobre cinema formatiu	65
Cinematografia matemàtica	66

Professorat del Grup d'Assessorament Didàctic GIAD que participa en aquesta XXIV Setmana de Cinema Formatiu

Marian Baqués, Immaculada Bordas, Jessica Cabezas, Astrid Castells, Benet Castillejos, Rodrigo Cid, Graça Costa, Gabi García, Mònica Gijón, Nuria Lorenzo, Albert Mallart, Ángel Marzo, Marta Ollé, Sheila Mas, Joan Mallart, Urgell Poch, Núria Rajadell, Conxi Reig, Àngels Renom, Glòria Soler, Ramona Valls, Montse González i Elisenda Piqué.

Coordinen

Núria Rajadell i Albert Mallart

Benvolguts companys, amics i amigues,

Benvolguts cinèfils,

Des de fa vint-i-quatre anys ja el Seminari de Cinema Formatiu del Grup GIAD va organitzant puntualment l'habitual Setmana del Cinema Formatiu amb una temàtica diferent a cada nova edició. Els temes que han anat passant per les diverses setmanes han contemplat enfocaments variats del fet educatiu i social. Per posar alguns exemples més recents l'educació lliure i de la llibertat, la prevenció de la violència i de la tracta de persones, l'adversitat i la resiliència, fins i tot l'educació artística, entre altres. La temàtica científica en el món educatiu ha estat present en edicions que contemplaven específicament la protecció de la natura, l'ecoformació i la sostenibilitat. Aquesta última no fa gaire.

La setmana que presentem aquest any 2018 presenta des de punts de vista i films diversos una altra qüestió enfocada al desenvolupament de l'esperit científic en general i matemàtic en particular. L'educació del rigor i l'esforç a la recerca i a la formació, al costat del desvetllament de l'esperit crític, de l'enginy i la creativitat constitueixen punts en què incideixen les pel·lícules triades. S'ha parlat molt i és del tot necessari insistir-hi encara més, de l'analfabetisme funcional, de la manca de coneixements i valors humanístics. Però hi ha un altre analfabetisme: aquella manca de coneixements –i d'interès- per entendre la ciència, el món natural que ens envolta. Per al progrés humà i per a la formació integral dels joves interessa molt combatre aquest tipus alternatiu d'analfabetisme, igual que l'analfabetisme digital.

Les ciències comprenen un conjunt de mètodes i tècniques de raonament que permeten obtenir i organitzar coneixements sobre fets reals que apareixen accessibles a diferents observadors. El pensament és un procés interior que és producte de la ment, de l'activitat intel·lectual. Hi ha un pensament quotidià i un de científic que té característiques pròpies basades en un major rigor, sistematicitat, intencionalitat i sobretot nivells d'objectivitat, d'abstracció i de profunditat superiors.

El pensament científic es basa en els fets, però va més enllà, és analític i sintètic perquè cerca les parts i recompon el conjunt global, és més precís que el pensament quotidià. Utilitza símbols i llenguatges específics per comunicar les seves troballes. Ha de ser metòdic, predictiu, verificable i no estàtic ja que ha de ser susceptible d'anar evolucionant.

Entre altres qualitats, el pensament científic també ha de ser ètic, estar d'acord amb els valors propis de la societat i ha d'aportar utilitat a aquesta mateixa societat. Així ha estat fins ara i així es va transmetent des d'una educació científica de qualitat.

Per poder formar en tots aquests principis i fomentar l'esperit crític és important que els resultats d'aquesta construcció de coneixement siguin verificables i per aquest motiu s'ha d'educar les destreses d'observació i d'investigació. Observació com demanaven ja a la infantesa Montessori i Decroly i hàbit d'experimentació que s'aconsegueix a través de processos d'aprenentatge per descobriment.

Tots portem creences i hipòtesis innates o adquirides des de petits per explicar fenòmens naturals. Es tracta de refinar aquest pensament i construir sobre ell una forma de pensar més racional tot identificant problemes, explicant fenòmens i utilitzant evidències. El procés del pensament científic és conegut: partint de l'observació es formulen preguntes i s'elaboren hipòtesis per tal de fer algun tipus de predicció. A continuació s'investiga i, si cal, s'analitzen explicacions alternatives per arribar a unes conclusions que s'hauran de comunicar després d'haver-les comprovat.

Les pel·lícules seleccionades defensen i promouen valors com la curiositat, la crítica, l'escepticisme, la investigació argumentada. Proposen jocs i reptes que desafien a través d'enigmes i problemes el pensament precientífic, màgic o mític. Contribueixen de manera poderosa a una valoració de l'activitat científica amb tot el que significa de treball profund, d'esforç i dedicació intel·lectual.

Juntament amb aquests objectius ja per si mateixos constitutius d'un cos consistent per a la setmana que va a començar, hi ha uns altres valors afegits. L'educació de ments brillants, o de persones amb dificultats socials i emocionals. També el paper de la dona

a la ciència i la recuperació de tots els àmbits que li han estat negats per la societat patriarcal.

No volem acabar aquesta presentació sense recordar una altra de les grans aportacions del cinema com a mitjà potent de comunicació i com a art: l'amenitat i la potencialitat didàctica que té el fet de motivar, d'estimular l'espectador i dirigir la seva atenció i el seu interès envers temàtiques que podrien no resultar-li atractives per elles mateixes.

Esperem que l'emoció de cada film vagi unida a la participació en els debats, i que des de la Facultat d'Educació col·laborem a la finalitat de mantenir un interès apassionat per la formació, l'acció social i, ara també, el desenvolupament de la curiositat i l'interès científic en el nostre alumnat per poder viure immersos en el món físic que ens envolta comprenent-lo amb explicacions lògiques i racionals.

Equip del Seminari de Cinema Formatiu

Novembre de 2018

MODEL ORA

Borja, Millan, Rajadell i Torre. Grup GIAD

Model per treballar, discutir i valorar estratègies de simulació didàctica anomenat ORA
(Observar - Relacionar i Aplicar)

FITXA TÈCNICA

- Títol i títol original
- Direcció
- Producció
- Any de producció
- Durada
- Guió
- Fotografia
- Muntatge
- Música
- Intèrprets
- Editora o distribuïdora

A) OBSERVAR I COMPENDRE

- **Què:** tema i argument
- **Per què:** missatge que suggereix (exaltació o crítica de valors personals i socials)
- **On:** context, ambients, situacions, i societat que descriu
- **Qui:** personatges (rols, valors, situacions en les que es troben)
- **Com:** estratègies, situacions, simbolismes que s'utilitzen
- **Llenguatge cinematogràfic:** so, llum, color, paisatges, llenguatge simbòlic, plans cinematogràfics que s'utilitzen, contrastos...

B) RELACIONAR I RELEXIONAR

- Interpretar l'argument i les escenes rellevants respecte el tema nuclear d'aquesta Setmana de Cinema Formatiu
- Relacionar idees o escenes amb aspectes educatius o de formació
- Reflexionar sobre idees que suggereix per a la formació, i relacionar-les amb lectures o bé amb altres obres cinematogràfiques conegudes o situacions viscudes
- Aprofundir sobre l'aprenentatge que ens provoca respecte de la vida quotidiana i professional

C) APLICAR DIDÀCTICAMENT

- **Sentit i destinataris:** transferència a nivell formatiu: per quin tipus de curs, matèria o situació educativa seria útil aquesta pel·lícula; quins serien els destinataris; en quin escenari formatiu la treballaries
- **Objectius:** quins objectius de formació suggereixes i que podries aconseguir aprofundint en la visió i treball d'aquesta pel·lícula
- **Contingut:** amb quin contingut de formació pedagògica, inicial o permanent consideres que pot estar relacionada
- **Metodologia:** quines estratègies didàctiques plantejaries o aplicaries per a assolir els objectius d'aprenentatge pretesos, a partir d'aquesta pel·lícula
- **Documentació:** documents o lectures de recolzament per aprofundir en l'aprenentatge. Annexos de comentaris i crítiques sobre la pel·lícula. Obra literària en què es basa.

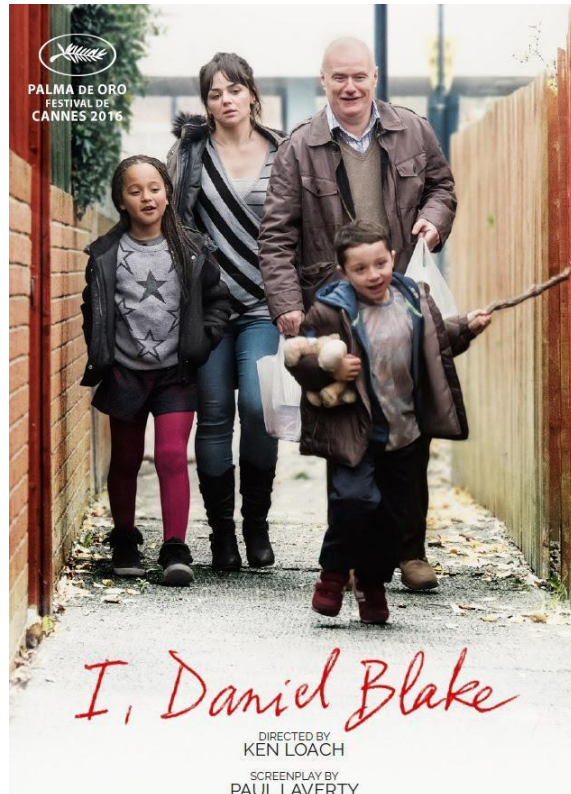
D) QÜESTIONS OBERTES PER AL DEBAT

JO, DANIEL BLAKE

per Nuria Lorenzo, Angel Marzo i Benet Castillejos

FITXA TÈCNICA

- Títol i títol original: Yo, Daniel Blake (*I, Daniel Blake*)
- Direcció: Ken Loach
- Producció: Rebecca O'Brien
- Any de producció: 2016
- Durada: 100 m
- Guió: Paul Laverty
- Fotografia: Robbie Ryan
- Muntatge: Jonathan Morris
- Música: George Fenton
- Intèrprets: Dave Johns, Hayley Squires, Briana Shann, Dylan McKiernan, Kate Rutter, Sharon Percy, Kema Sikazwe, Steven Richens, Amanda Payne
- Editora o distribuïdora: Entertainment One Films
- Premis:
 1. 2016: Festival de Cannes: Palma de Oro
 2. 2016: Premis BAFTA: Millor film britànic. 5 nominacions
 3. 2016: Premis Goya: Nominada a Millor pel·lícula europea
 4. 2016: Premis César: Millor pel·lícula estrangera
 5. 2016: Premis David di Donatello: Millor film de la Unió Europea
 6. 2016: Premis del Cinema Europeu: 4 nominacions, una d'elles Millor Pel·lícula
 7. 2016: Festival de San Sebastián: Premi del públic
 8. 2016: *British Independent Film Awards* (BIFA): Millor actor. 5 nominacions



A) OBSERVAR I COMPRENDRE

- Tema i argument

La pel·lícula de Ken Loach, guanyadora de la Palma d'Or al 69 Festival de Cannes explica la situació que viu Daniel Blake, quan té problemes cardíacs i el metge li diu que no pot treballar però els serveis socials li diuen que és apte per treballar i que és obligatori que

busqui una feina si vol rebre un ajut, perquè si no ho fa serà sancionat. Daniel coneix a Katie, una mare soltera amb dues criatures a l'oficina de l'atur i s'ajuden mútuament.

- **Missatge que suggereix**

Com ens senyala Martínez (2016) el missatge que ens transmet la pel·lícula és: un home atrapat en el laberint de la ineficàcia dels serveis socials; el dubte sobre què és justícia i què és caritat; i, la idea de la burocràcia com una eina de càlcul social que serveix per recordar als humiliats que la culpa és seva. Però més enllà d'això també destaquem la idea de la rectitud moral i ètica, l'ajut entre iguals, la idea de mantenir-se o sortir del sistema que també apareixen en algunes escenes.

- **Context i societat que descriu**

La ciutat on es desenvolupa la història és Newcastle, tot i que el que veiem com espectadors més enllà de la ciutat és l'Estat de Benestar al Regne Unit, la classe treballadora britànica, i ens sentim identificats amb la idea que aquest estat del benestar no ens protegeix, ans al contrari. Les prestacions socials no ajuden, el personal que ens ha d'ajudar i assessorar no té gaire humanitat quan les persones tenen greus problemes per sobreviure després d'haver estat treballant tota la vida i treballen en un sistema burocràtic en el que tot és kafkià.

- **Personatges: rols, valors i situacions en què es troben**

Daniel Blake (Dave Johns): El protagonista és un home de 59 anys que ha treballat tota la seva vida com a fuster autònom, però que va sofrir un atac al cor i córrer el risc de que li torni a repetir si s'incorpora a la feina. La seva dona era bipolar i ell sempre la va cuidar i això li va donar sentit a la seva vida, ara després de la seva mort la troba a faltar i es sent sol. Es troba atrapat en una paradoxa desesperant, els metges li diuen que no pot tornar a treballar, però els treballadors socials li diuen que es apte i que no pot rebre cap ajut econòmic si no cerca feina de forma activa, presenta el seu currículum i l'envia per internet (que, evidentment, no havia utilitzat mai com a fuster). Com senyala Boyero (2016) a les dificultats burocràtiques per al reconeixement de la minusvàlua que avala el seu metge, es suma la dificultat d'accedir a l'atur i Blake s'enfronta a la màquina funcional deshumanitzada, que enlloc d'oferir seguretat social t'humilia, t'atén malament, i dona per suposat que has de saber utilitzar totes les eines informàtiques que hi ha al nostre abast. Tot i així, Blake es manté ferm i resilient, manté el seu bon cor i ajuda als altres. És fonamental el moment en que es revela contra el sistema i reclama, respecte, dignitat, els seus drets i la seva ciutadania, escrivint amb un esprai a la paret: "Em dic Daniel Blake i sóc un ésser humà".

Katie (Hayley Squires): Acaba d'arribar a Newcastle, és de Londres. Viu amb els seus fills, cadascun és d'un pare diferent, Daisy (Briana Shann), és morena i ulls verds, d'uns 11 anys; i Dylan (**Dylan McKiernan**), és un en blanc, d'uns 6 anys, mogut i introvertit. Viuen en un pis amb goteres i humitat, al queixar-se els van fer fora i durant dos anys van viure els tres a un hospici fins que el govern els va donar un pis, però a Newcastle, lluny de la

mare de Katie, dels seus coneguts i l'escola dels seus fills. Els pares de Daisy i de Dylan no recolzen a Katie ni econòmicament ni en l'educació dels fills. Katie no coneix a ningú a Newcastle, té dificultats econòmiques, no té ni per menjar. Daniel i Katie es coneixen al Centre de Treball i Daniel s'ofereix a ajudar-la, li compra menjar, li fa reparacions al pis, cuida als infants com si fossin una família. No hi ha interès romàntic, sinó recolzament desinteressat. Després de ser sorpresa robant alguns productes en una tenda, es perdona i l'encarregar de seguretat li ofereix una feina que tot i que por ajudar-la a sobreviure econòmicament danya la seva dignitat i li trenca el cor a Daniel.

- **Estratègies, situacions, simbolismes que s'utilitzen**

Aquest drama no passa lluny ni a un país en vies de desenvolupament, la situació ens resulta propera i real. Tot el que veiem en la pantalla ens porta a pensar: jo també puc ser Daniel Blake, però ¿què faig per defensar els drets, la dignitat o els valors de l'estat del benestar?

Ens sentim identificats amb aquesta impotència i amb aquesta rebel·lia de pintar a la paret, de reclamar els nostres drets i el nostre rol de ciutadans i persones. Clarament és un film amb una clara intenció didàctica i denuncia amb la que l'espectador es sent compromès e interpel·lat directament.

- **Llenguatge cinematogràfic: so, llum, color, paisatges, llenguatge simbòlic, plans cinematogràfics que s'utilitzen, contrastos...**

Com indica Granillo (2017) el llenguatge cinematogràfic d'aquesta pel·lícula destaca per la seva senzillesa; mai veiem als seus personatges des d'angles contrapicats o picats, tot el temps estem a la seva alçada, no els veiem engrandits ni victimitzats. No són herois, són persones normals amb virtuts i defectes que busquen el seu lloc en el món, que tampoc tenen grans ambicions, només sobreviure, i aquest objectiu no és qualsevol cosa. Sobreviure significa bregar cada dia contra el propi esgotament físic i mental, rebre rebutjos del govern, rebutjos en les aplicacions de treball que resulten en la desesperació de no aconseguir-ho, de no poder sostenir als nostres fills. Tot això ens obliga a perdre la dignitat... la nostra qualitat més humana. Encara que desoladora, aquesta pel·lícula és una reivindicació de la dignitat humana. Podem ser pobres, estar deprimits, però vivim, seguim lluitant, i fem un pas endavant malgrat tot. Això és el més important, sempre ho ha estat.

B) RELACIONAR I REFLEXIONAR

- **Interpretar l'argument i les escenes rellevants respecte el tema nuclear d'aquesta Setmana de Cinema Formatiu**

Destaquem tres escenes, que ens suggereix Basile (2017) en la seva crítica cinematogràfica, la primera la denominem "el sense sentit ampliat" i la segona i la

tercera “sortir o mantenir-se en el sistema” per reflexionar sobre dos aspectes concrets. Fem referència a les dues escenes per després aprofundir en el debat.

Escena 1: Abans de veure les primeres imatges de “Jo, Daniel Blake” se sent un diàleg. És l'insòlit full de requeriments que ha de respondre el protagonista perquè li atorguin la seva pensió per discapacitat. Els requisits determinen que l'home, que no pot treballar per exigència mèdica, està en condicions de fer-ho: la seva pensió és rebutjada. Com no pot treballar ni tampoc cobrar la pensió corresponent demana una pensió per desocupació. El seu sense sentit s'estén: ha de demostrar que busca feina cada dia per cobrar-la, i d'obtenir-, rebutjar-lo per prescripció mèdica.

“-Veo que sólo obtuvo 12 puntos, señor. Necesita 15 para que le den un subsidio.

-Ah... puntos, ¿así se manejan?

-Lo siento señor, pero según nuestra profesional de la salud, usted está apto para trabajar.

-¿Así que ella sabe más que mi médico, mi cirujano, y el equipo de Fisioterapia? Bien... yo quiero apelar.

-Perfecto. Pero primero debe solicitar una reconsideración obligatoria.

-¿Y eso qué demonios significa?

-Significa que el tomador de decisiones lo reconsiderará, y si llega a la misma decisión, entonces podrá apelar.

-Bien, anóteme para eso entonces.

-De acuerdo, señor. Pero deberá esperar que el tomador de decisiones se comuniquen con usted.

-¿Por qué?

-Para que él le diga cuál es la decisión.

-¡Pero eso ya está decidido!

-Sí. Pero se supone que recibirá la llamada, antes de la carta.

-¿Por qué? ¿Va a cambiar de opinión? - No. La llamada es sólo para discutir su decisión. -Bien, yo sé cuál es la decisión. Tengo la carta delante. ¿Quiere que se la lea?

-Pero el debió llamarlo antes a usted

-¡Pero no lo hizo!

-Pero debió hacerlo.”

Escena 2 i 3: En dos moments la pel·lícula mostra que de vegades per sobreviure és necessari sortir del sistema i dels valors socials benvistos. Daniel Blake no ho acaba d'entendre ni ho comparteix, però veu com el seu veí, un jove immigrant d'origen africà trafica il·legalment sabatilles per viure. O que Katie davant la necessitat econòmica es veu obligada a prostituir-se. Daniel Blake resisteix dins del sistema, no pensa en treballar en negre o fer quelcom il·legal, és un home forjat a l'antiga, els valors i principis el porten a lluitar pels seus drets davant d'un Estat que ho menysprea.

El tema nuclear de la Setmana de Cinema Formatiu és el Pensament Científic i amb aquesta pel·lícula ens anem al pensament social, a les polítiques socials i de treball, a l'estat del benestar i l'economia. No obstant no són temes desvinculats, tot i que científicament hem avançat molt, a nivell social i polític no ho hem fet de igual manera i tot i que tenim recerques, publicacions i Premis Nobels com Richard Thaler o altres que expliciten que el neoliberalisme és un desastre i que em de començar a ser combatius i explicitar que s'està desmantellant l'Estat per a beneficiar a uns pocs a costa de la majoria.

- **Relacionar idees o escenes amb aspectes educatius o de formació**

Respecte a la pel·lícula i pensant en les professions que ens ocupen: educació formal, educació no formal, orientació professional, treball social, educació social, psicologia, etc. pensem en:

- Com ajudar els més desafavorits socialment? Com els atenem i acompanyem?
- Quin és el clima de treball i l'atenció al ciutadà en un "job centre" del Regne Unit o en una oficina del Servei Català d'Ocupació de Catalunya? Quina és l'atenció professional i els protocol que fem servir?
- Quins són els sistemes de protecció que tenim al nostre abast, en el nostre barri?

- **Reflexionar sobre idees que suggereix per a la formació, i relacionar-ho amb lectures o bé altres obres cinematogràfiques viscudes**

L'educació d'adults i al llarg de la vida, l'educació en el treball són temes que surten de manera transversal a la pel·lícula, sempre s'ha d'aprendre i mantenir una actitud de perseverança davant de les dificultats.

- **Aprofundir sobre l'aprenentatge que ens provoca respecte de la vida quotidiana i Professional**

El missatge últim, és que **tu també pots ser Daniel Blake**, potser es un bon moment per plantejar-se per què a la nostra societat s'estan donant moviments com el moviment dels indignats del 15-M de 2011, els moviments de defensa de la democràcia a nivell europeu i llatinoamericà enfront dels moviments d'ultradreta. Com estem implicats en la societat civil? Com participem socialment? Quina és la nostra posició davant del capitalisme i les polítiques d'ajudes socials? Com són les altres pel·lícules de Ken Loach perquè està clar que és un cineasta militant i antisistema que fa política amb els seus films? Com a professional del treball social i de l'educació de quina manera es poden ajudar als protagonistes?

C) APLICAR DIDÀCTICAMENT

És una pel·lícula per tots els públics, es pot veure a cycle superior de primària en endavant i pot servir com a base per parlar del futur professional, de la situacions del barri, de les prestacions socials, etc. També és ideal per veure al barri, la comunitat, la biblioteca o el centre d'educació d'adults amb la idea de poder fer accions i comprometre-se'n socialment o simplement de millorar la consciència social i parlar-ne. No incidim en els objectius, continguts, metodologia i la documentació per fer-ne ús d'aquest film perquè en altres apartats ja ha quedat a bastament explicat.

D) QÜESTIONS OBERTES PER AL DEBAT

- De quina manera t'ha interpel·lat el film?
- Com a professional de l'educació i el treball social com has vist l'actuació professional de les persones que apareixen a la pel·lícula?
- Amb quin missatge et quedes de la pel·lícula?
- Què és ser ciutadà i tenir un nom avui dia?
- Què és avui en dia el sistema de benestar? Quines són les tendències polítiques i econòmiques? Amb quines notícies d'actualitat relaciones la història de Daniel Blake?

Per finalitzar, acabem amb les paraules de Katie en el funeral de Daniel Blake:

“A esto le dicen “funeral de pobre”. Porque es el horario más barato, a las 9:00. Pero para nosotros, Dan no era pobre. Nos dio cosas que no se compran con dinero. Cuando murió, encontré esto que llevaba encima. Siempre escribía todo con lápiz. Y él quería leerlo en su apelación. Pero nunca tuvo la oportunidad de hacerlo. Y les juro que este hombre adorable tenía mucho más para dar... Pero el Estado lo condujo a una muerte prematura.

No soy un cliente o un usuario de servicios. No soy un haragán, un parásito, un mendigo o un ladrón. No soy un número de la Seguridad Social o un punto luminoso en una pantalla. Pago mis deudas. Nunca un penique menos. Y estoy orgulloso de proceder así. No me siento inferior a nadie, sino que miro a mi vecino a los ojos y lo ayudo si puedo. No acepto ni busco la caridad. Mi nombre es Daniel Blake. Soy un hombre... no un perro. Como hombre que soy, exijo mis derechos. Exijo que se me trate con respeto. Yo, Daniel Blake, soy un ciudadano. Nada más y nada menos.”

E) BIBLIOGRAFIA

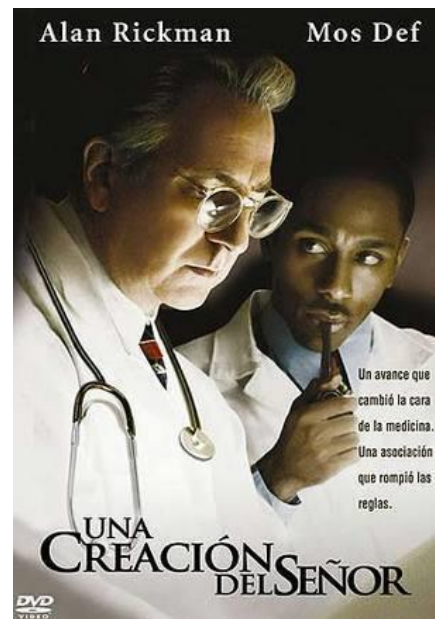
- Basile, Emiliano (2017, 19/06) *El outsider*. Crítica: Yo, Daniel Blake. *Escribiendocine*. Disponible a: <http://www.escribiendocine.com/critica/0003795-el-outsider/>
- Boyero, Carlos (2016, 27/10) Crítica: Yo, Daniel Blake: Ahí están, los acorralados. *El País*. Disponible a: https://elpais.com/cultura/2016/10/27/actualidad/1477592166_978826.html
- Flores-Durón y Martínez, Alfonso (2017, 19/05) Yo, Daniel Blake. *ENFILME: Cine Todo el Tiempo*. Disponible a: <http://enfilme.com/resenas/en-pantalla/yo-daniel-blake>
- Granillo, Mateo (2017, 13/04) Yo, Daniel Blake: la reivindicación de la humanidad. *Voz en off. Cine: reseñas, testimonios y memorias*. Disponible a: <http://www.plotpoint.mx/voz-en-off/i-daniel-blake-la-reivindicacion-de-la-humanidad>
- Hessel, Stéphane (2011) *¡Indignaos!: un alegato contra la indiferencia y a favor de la insurrección pacífica*. Barcelona: Destino.
- Hessel, Stéphane (2011) *Reacciona: 10 razones por las que debes actuar frente a la crisis económica, política y social*. Madrid: Aguilar.
- Hessel, Stéphane; Vanderpooten, Gilles (2011) *¡Comprometeos!: ya no basta con indignarse: conversaciones con Gilles Vanderpooten Stéphan Hessel*. Barcelona: Destino, 2011. Colección Imago mundo
- Marañón, Carlos (2016, 4/11) Ken Loach: “Los ricos no necesitan amigos. Pueden pagar por todo”: *Cinemanía. El Mundo*. Disponible a: <http://cinemanía.elmundo.es/noticias/ken-loach-los-ricos-no-necesitan-amigos-pueden-pagar-por-todo/>
- Martínez, Luis (2016, 13/05) 'Neruda' brilla, Loach se repite y Dumont rompe la pantalla. *El Mundo*. Disponible a: <https://www.elmundo.es/cultura/2016/05/13/5735e26bca4741c8428b45a6.html>
- Montoya, Àlex (2016, 01/09) Yo, Daniel Blake: para desesperarse (más) con el sistema y la burocracia. *Fotogramas*. Disponible a: <https://www.fotogramas.es/peliculas-criticas/a16183016/yo-daniel-blake/#critFG>
- Salvà, Nando (2016, 27/10) 'Yo, Daniel Blake': concienciar a puñetazos. *El Periódico*. Disponible a: <https://www.elperiodico.com/es/ocio-y-cultura/20161027/critica-yo-daniel-blake-5592051>
- Sunstein, Cass R.; Thaler, Richard H. (2017) *Un pequeño empujón (nudge): el impulso que necesitas para tomar las mejores decisiones en salud, dinero y felicidad*. Barcelona: Taurus.

UNA CREACIÓ DEL SEÑOR

per Graça Dos Santos, Núria Rajadell i Mónica Gijón

FITXA TÈCNICA

- Títol original: *Something The Lord Made*
- Direcció: Joseph Sargent
- Producció: HBO Films i Nina Saxon Films
- Any de producció: 2004
- País: Estats Units
- Durada: 110 min.
- Guió: Peter Silverman, Robert Caswell
- Fotografia: Donald M. Morgan
- Música: Christopher Young
- Gènere: Drama
- Intèrprets: Alan Rickman, Mos Def, Charles Dutton, Mary Stuart Masterson, Kyra Sedwick, Gabrielle Union



A) OBSERVAR I COMPRENDRE

- **Què:** tema i argument
Relat biogràfic sobre la història d'un equip mèdic nordamericà format per dos homes i una dona que van treballar una tècnica sense precedents consistent en la realització de cirurgia al cor amb nadons que tenien cianosi ("Síndrome del nen blau"), deguda a un incorrecte flux sanguini., i que va representar un gran avanç mèdic.
- **Per què:**
Missatge que suggereix (exaltació o crítica de valors personals i socials) Es mostra una crítica als tres protagonistes, ja que tot i que compartir una mateixa finalitat, ocupen llocs molt diferents en la societat. Blalock és el cap de cirurgia d'un prestigiós hospital, Thomas és un humil afroamericà, i Thausig és dona. Es mostra una clara escletxa social, per motius de pell o de gènere.
- **On:** context, ambients, situacions, i societat que descriu l'escenari principal on es desenvolupa la pel·lícula és a l'Escola Universitària de Medicina Johns Hopkins, tot i que en alguns moments puntuals es presenta la faceta benestant que envolta a Blalock, a partir de festes de celebració o la seva mateixa llar, contraposada a la senzillesa de Thomas i la seva família.

- **Qui:** personatges (rols, valors, situacions en què es troben)

Vivien T. Thomas (1910-1985) es troba immers en el sistema educatiu i social nordamericà marcat per la segregació racial. Treballa com a fuster, ajudant al seu pare, per pagar-se els estudis tot i que arrel de la fallida al banc ha d'abandonar la carrera de medicina. El conegut Dr. Blalock l'incorporarà al seu equip i confia molt en ell, tot i que el racisme li jugarà males passades. Finalment serà reconegut per la seva gran tasca professional.

Alfred Blalock (1899-1964) és el cap del cirurgia de l'escola universitària de Medicina de la prestigiosa Universitat de Johns Hopkins. Com a cirurgià posseeix un gran reconeixement, tot i que la seva sobèrbia i influència social, faran que no deixi aflorar als seus dos companys Vivien i Helen, tot i que en alguns moments sembla que ho vulgui mostrar.

Helen B. Taussig (1898-1986), considerada com la mare de la cardiologia pediàtrica, tampoc tindrà gens fàcil el camí per ser metgessa ja que la universitat només accepta homes, i després de setze anys considerada com a simple instructora i obtenir un gran reconeixement internacional, la contractaran com a professora titular.

- **Com:** estratègies, situacions, simbolismes que s'utilitzen socialment.

- Diferents situacions on es reflecteix la prepotència de la classe mèdica i la sobèrbia professional de Blalock
- Tristesa i impotència per part de Thomas
- Menys preu a Helen, per ser dona
- Suport psicològic de les dones de Thomas i de Blalock

- **Llenguatge cinematogràfic:** so, llum, color, paisatges, llenguatge simbòlic, plànols

- Paisatges d'interior: laboratori i la sala d'operacions, amb sobrietat i baixa il·luminació.

- Reconeixement a Blalock i a Thomas en dues grans sales i moltes persones, però una panoràmica ben diferent, malgrat compartir una mateixa finalitat.

- Paisatges d'exterior: tot i que en menor quantitat predomina ambient de tardor-hivern fred i sobri, on el color no destaca massa.

-So també seriós on predominen diàlegs, destacant majoritàriament converses entre parelles: predomina entre els dos protagonistes on, en alguna ocasió s'hi afegeix la companya, o bé entre els matrimonis dels protagonistes.

-Predominen els plànols curts i propers, on el laboratori i la sala d'operacions són els que apareixen en més ocasions.

B) RELACIONAR I REFLEXIONAR

Interpretar l'argument i les escenes rellevants respecte el tema nuclear d'aquesta Setmana de Cinema Formatiu

- Converses de la família de Thomas al voltant de la taula. El paper del pare.
- Intervencions de Helen Taussig: a la festa, al quiròfan, a l'homenatge a Thomas.
- Míting de Blalock en el seu homenatge. Míting de Thomas en el seu homenatge.
- Conversa d'un treballador negre al menjador.
- Portades dels diaris.

Relacionar idees o escenes amb aspectes educatius o de formació

- Espais diferenciats en motiu del color de la pell: serveis, sala d'espera...
- El patiment dels pares de la nena amb malformació congènita.
- Abús de poder: despreci racista (passar per un altre accés, categoria inferior...), classista (categoria professional, exigir servir cafè, escombrar, descompte del salari...), masclista (sou menor a la dona...)

Reflexionar sobre idees que suggereix per a la formació, i relacionar-ho amb lectures o bé altres obres cinematogràfiques viscudes

- Com pot ser que encara en ple segle XXI elements com la raça o bé el gènere siguin motiu de discriminació.
- El rol de la dona a nivell professional.
- El racisme en els nostres dies i les polítiques migratòries.

Aprofundir sobre l'aprenentatge que ens provoca respecte de la vida quotidiana i Professional

- El repte professional del pedagog i pedagoga per a unes polítiques d'igualtat i de respecte envers les persones.
- El sistema de valors de les persones: altruisme, respecte, confiança, reconeixement...
- La importància de rectificar a nivell personal i social.

C) APLICAR DIDÀCTICAMENT

Sentit i destinataris: transferència a nivell formatiu: per quin tipus de curs, matèria o situació educativa seria útil aquesta pel·lícula

-Alumnat de 1r. Curs del grau de Pedagogia

-Didàctica i Currículum. Teoria de l'Educació. Reconèixer valors i de forjar actituds.

-Aprofundir sobre els prejudicis. Aprofitar el cinema com a estratègia didàctica. El procés d'ensenyar i aprendre entre el mestre i l'alumne. El respecte per la tasca professional.

-L'ètica en la professió.

Objectius: quins objectius de formació suggereixes i que podries aconseguir aprofundint en la visió i treball d'aquesta pel·lícula?

-Conèixer les polítiques al nostre país en matèria de racisme.

-Cercar exemples de manca de respecte en materials del nostre entorn proper: llibres de text, pel·lícules, sèries, anuncis, diaris, acudits...

-Entrevistar a dones universitàries per tal de conèixer la seva trajectòria professional, combinant-la amb la personal i la familiar.

-Vivenciar experiències com a persona infravalorada socialment: sentir-se dona, ésser migrant.

Contingut: amb quin contingut de formació pedagògica, inicial o permanent consideres que pot estar relacionada?

-Ciències Socials (Pedagogia, Formació del professorat...) i Ciències de la Salut (Psicologia, Medicina...)

Metodologia: quines estratègies didàctiques plantejaries o aplicaries per a assolir els continguts?

-Role Playing, per tal de posar-se en el paper de l'altre.

-Taula rodona amb experts contrastats, per a obtenir informació i experiències de professionals.

-Estudi de cas, tot analitzant algun exemple i treballar-lo i debatre-hi des de diferents petits grups.

• **Documentació:** documents o lectures de recolzament per aprofundir en l'aprenentatge

Bibliografia:

Bruce, P. (1991). *The Life of the man who changed black America*. Barruton, NY: Station Hill.

Cívico, I.-S. Parra (2016). *Las chicas son de ciencias*. Barcelona: Montena.

Feito, E. (2016). Something the Lord Made. De la investigació a la pràctica clínica.
Revista de Medicina y Cine. 12, 3, 156-162.
Ignotofsky, R. (2017). *Mujeres de Ciencia*. Madrid: Nórdica.

Filmografia:

12 AÑOS DE ESCLAVITUD. Steve McQueen, 2013

AGORA. Alejandro Almenábar, 2009

FIGURAS OCULTAS. Theodore Melfi. 2016

JANE. Brett Morgen. 2017

MANDERLAY. Lars von Trier, 2005

AMISTAD. Steven Spielberg, 1997

Premis atorgats:

Emmy: Millor pel·lícula de TV, Millor fotografia, Millor muntatge

Globus d'or: Millor minisèrie de TV

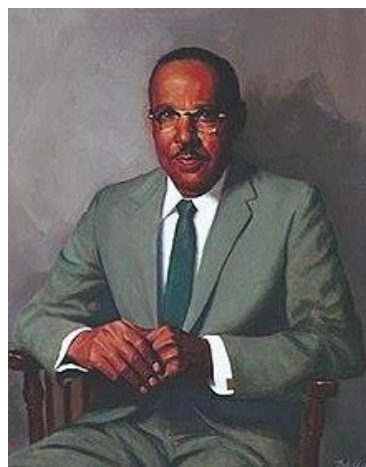
American Film Institute (AFI): Millor Programa de TV de l'any

Critics 'Choice Awards: Millor pel·lícula de TV (nominació)

Sindicat de Productors (PGA): Millor telefilm (nominació)

Sindicat de Directors (DGA): Millor director de Minisèrie

Sindicat de Guionistes (WGA): Millor guió original



D) QÜESTIONS OBERTES PER AL DEBAT

- La segregació racial al llarg de la història.
- Ésser afroamericà als Estats Units.
- La política de l'actual president Trump envers la immigració.
- Les migracions a la Mediterrània: tasca dels governs, tasca de les ONG, el rol dels professionals de la Pedagogia...
- La carrera professional de les dones al llarg de la història.
- Les dones i la recerca.
- Les dones a la universitat.
- ...

DESCIFRANDO ENIGMA

per Glòria Soler i Astrid Castells

FITXA TÈCNICA

- Títol original: *The Imitation Game*
- Direcció: Morten Tyldum
- Producció: Black Bear Pictures / Ampersand Pictures. Distribuïda per The Weinstein Company
- Any: 2014
- Durada: 114 min.
- Guió: Graham Moore (Libro: Andrew Hodges)
- Fotografia: Óscar Faura
- Música: Alexandre Desplat
- Intèrprets:
 - Benedict Cumberbatch, Keira Knightley, Mark Strong, Charles Dance, Matthew Goode, Matthew Beard, Allen Leech, Tuppence Middleton, Rory Kinnear, Tom Goodman-Hill, Hannah Flynn, Steven Waddington, Alex Lawther, Jack Bannon, James Northcote, Ancuta Breaban, Victoria Wicks
- Distribuïdora: Tri Pictures



A) OBSERVAR Y COMPRENDER:

Qué: Tema y argumento

La película, de carácter biográfico y basada en la publicación de Andrew Hodges (1983), *Alan Turing: The Enigma*, se centra en los momentos más significativos de la vida del matemático y criptógrafo británico Alan Turing (1912 - 1954), considerado una figura clave del siglo XX, por el impacto que tuvieron sus logros en los ámbitos de las matemáticas, la computación, la informática y la inteligencia artificial. La película focaliza el proceso de diseño y activación de la computadora creada por Turing, con la que logró, junto a su heterogéneo equipo de Bletchley Park (centro criptográfico en el Reino Unido), descifrar los códigos secretos nazis de la máquina alemana de encriptación denominada *Enigma*. Dicho logro fue decisivo en el balance final de la II

Guerra Mundial a favor de los Aliados. No obstante, lejos de ser reconocido por su hazaña, al finalizar el conflicto bélico, Turing fue acusado y juzgado por las autoridades británicas por su condición de homosexual en 1952.

Para qué: Mensajes que sugiere

La película aporta varios mensajes asociados a valores personales y sociales que se visualizan de forma más o menos explícita y entre los que se destacan los siguientes:

Por un lado, el mensaje de fondo que se plantea de forma transversal a lo largo de la película se basa en la paradoja, o si se prefiere, incoherencia, que encierra la propia historia. La gran hazaña lograda por Turing, que contribuye a la derrota del nacionalsocialismo en Europa, es premiada por su propio país, el Reino Unido, uno de los países defensores de la libertad y de la democracia, con una condena a Turing por su orientación sexual, por ser homosexual. Con ello, se ponen en cuestión los propios valores morales y políticos de las denominadas sociedades liberales y democráticas y la autenticidad del respeto de los derechos humanos.

Asociado con lo anterior, la película evidencia la hipocresía moral de la época tanto por el sexismo, como por la homofobia y, en general, por el rechazo de la sociedad patriarcal, restringida a lo que es diferente y a lo que se aleja de su esquema unidimensional del ser humano. La frase que surge en la película en el primer diálogo entre Turing y su compañera de trabajo y amiga, Joan Clark, trata de dar un tono crítico al contexto sociocultural de los personajes: *"Aquella persona a la que nadie imagina capaz de hacer nada, puede hacer cosas que nadie imagina"*.

Otro de los mensajes fundamentales tiene que ver con el hecho principal que relata la película, la construcción y activación de la máquina de Turing, y que abre la puerta al desarrollo de la computación, de la informática y con ello, al avance de la inteligencia artificial. Así, el pensamiento científico es la base del desarrollo tecnológico que, como se muestra en la película, es fruto de la combinación entre talento, trabajo duro e inversión en recursos. En este último caso, el de la inversión, tal y como se muestra en la película, se suele producir en tiempos de guerra. Los principales avances científicos suelen producirse en periodos bélicos.

Dónde: Contexto, ambiente, situaciones y sociedad que describe

Pese a que la película es una dramatización y tiene inexactitudes históricas, sí que es cierto que recoge algunos elementos clave para comprender los contextos en los que se desarrolla la historia de Turing.

La historia se centra en varios episodios clave de la vida de Turing que van dando forma a los diversos contextos que articulan la película. Así, el proceso de ideación, diseño y

activación del computador se convierte en el eje central de la película que entremezcla tres períodos de su vida para aportar una visión global de la figura de Turing.

En este sentido, en el largometraje se muestran algunos episodios de su adolescencia en el internado en el que sufrió el acoso y la violencia por parte de otros compañeros y en el que Turing va avanzando en su proceso de maduración descubriendo tanto su talento matemático, como su orientación sexual, mediante la historia de amor que vive con uno de sus compañeros. Aquí se visualiza un sistema educativo férreo, frío, deshumanizado y totalmente tradicionalista. Ya se va configurando el muro de Turing, su timidez.

Estos años de adolescencia aportan al espectador la explicación de muchos de los comportamientos de Turing en el período clave de la película con el diseño del computador para descifrar los mensajes codificados por la encriptadora nazi Enigma. Así, el núcleo de la película se centra en plena II Guerra Mundial, desde un contexto muy específico, el de la retaguardia de Bletchley Park, la Escuela de Códigos y Cifrado del Gobierno de Reino Unido, situada a 80 kilómetros de Londres. Se aprecia la tensión de la situación bélica, pero en absoluto muestra al espectador el sufrimiento, la tragedia y el desgarro emocional de otras películas ubicadas en el mismo contexto histórico.

El último periodo, ya en 1952, cuando Turing es detenido por “incidencia grave” a causa de su homosexualidad. Apenas se aprecia el contexto de posguerra, pero si se vislumbran algunos detalles y sobre todo se muestra la ausencia plena de, por así llamarlo, “final feliz” para Turing. Es el escenario muestra el camino a la tragedia final de Turing.

Quién: Personajes, roles y valores.

De los personajes de la película se destacan sus protagonistas.

Por un lado, el personaje de Alan Turing, muestra cierta falta de habilidades sociales, no obstante evidencia fuerte conciencia de sí mismo y alta autoestima y autoconfianza. Sin embargo, existen varias críticas al perfil que muestra la película ya que varios autores aseguran que la película no refleja la personalidad real de Turing. Entre ellos, A. Hodges, autor de la novela de referencia de la película.

En todo caso, sí que habrá acuerdo en valorar el compromiso e implicación de Turing con el desarrollo científico y tecnológico y con su enorme talento y capacidad de trabajo.

Respecto al personaje de Joan Clarke, como ocurre con Turing, parece que la película tampoco ha respetado la veracidad de esta talentosa matemática. Sin duda en la película aparece como una mujer brillante y altamente talentosa, pero se obvia decir que antes de iniciar su trabajo con Turing ya contaba con una doble titulación en matemáticas en

la Universidad de Cambridge. En ella se refleja también el sexismo y el machismo que vivió una mujer preparada en una sociedad que no lo estaba.

Hay un valor que destaca en los personajes y este es el valor de la amistad. Una amistad auténtica y sin ornamentos. Tienen una relación de conexión intelectual y una sintonía personal basada en el respeto y la confianza y se protegen y ayudan el uno al otro hasta en punto que hasta llegan a comprometerse para poder continuar juntos. Ante todo, en la película, se visualiza una amistad íntima, profunda y repleta de amor.

Cómo. Estrategias y simbolismos utilizados

La película equilibra lo científico e histórico con lo personal y emocional. Las alusiones matemáticas no abundan, aunque sí hay escenas, como la entrevista de Turing en comisaría, en la que explica las bases de la inteligencia artificial.

El símbolo más evidente: el hombre y la máquina.

Lenguaje cinematográfico:

En la película se aprecia una iluminación que prioriza tonos oscuros para crear un ambiente más tenso puesto que la película se centra en el periodo de guerra. Se podría añadir que la película tiene en todo momento un color mate, también muy apropiado a la historia que narra.

Destaca muy especialmente la banda sonora de la película precisamente porque logra acompañar todos los estados emocionales de los personajes. También son muy importantes los silencios que conectan al espectador con las emociones de los personajes.

B) RELACIONAR Y REFLEXIONAR

Interpretar el argumento y las escenas relevantes según el tema nuclear de la Semana del Cine: el pensamiento científico.

En la película, y de forma general se nos plantea una reflexión sobre las distintas velocidades entre los avances científicos y tecnológicos y los avances sociales hacia sociedades más democráticas, más justas, más humanas y más éticas. Turing vence a una máquina como Enigma pero no logra vencer la mentalidad cerrada de la sociedad en la que vive.

Otro aporte fundamental es la actitud de rigor, comprobación cuestionamiento constante, creatividad e innovación que requiere el pensamiento científico.

Relacionar ideas o escenas con aspectos educativos:

La película permite:

- Trabajar la educación en valores democráticos y en los derechos humanos.
- Apreciar la importancia social del pensamiento científico.
- Profundizar en la historia contemporánea desde una perspectiva sociocultural.
- Trabajar los impactos de las tecnologías de la información y la comunicación.
- Abrir una vía de análisis sobre la inteligencia artificial.
- Plantear que el cine es ficción y que es fundamental contratar toda la información que se recibe.

Reflexionar sobre ideas que sugiere para la formación y relacionarlo con otras lecturas o películas:

Otras películas:

- *La teoría del todo* (2014)

Narra la relación entre el célebre astrofísico Stephen Hawking y su primera mujer, Jane, desde que ambos se conocieron siendo estudiantes en la Universidad de Cambridge a principios de los 60 y a lo largo de 25 años, especialmente en su lucha juntos contra la enfermedad degenerativa que postró al famoso científico en una silla de ruedas. (FILMAFFINITY)

- *El caso Fischer* (2014)

"*Pawn Sacrifice*" (El sacrificio del peón) narra la historia de la preparación y del legendario enfrentamiento por el campeonato del mundo entre Bobby Fischer, campeón de ajedrez norteamericano, y el campeón soviético Boris Spassky. El duelo, que tuvo lugar en 1972, en plena Guerra Fría, fue mucho más que un conjunto de partidas para conquistar un campeonato; prueba de ello es que captó la atención televisada de todo el mundo. (FILMAFFINITY)

- *Una mente maravillosa* (2001)

Obsesionado con la búsqueda de una idea matemática original, el brillante estudiante John Forbes Nash (Russell Crowe) llega a Princeton en 1947 para realizar sus estudios de postgrado. Es un muchacho extraño y solitario, al que sólo comprende su compañero de cuarto (Paul Bettany). Por fin, Nash esboza una revolucionaria teoría y consigue una plaza de profesor en el MIT. Alicia Lardé (Jennifer Connelly), una de sus alumnas, lo deja fascinado al mostrarle que las leyes del amor están por encima de las de las matemáticas. Gracias a su prodigiosa habilidad para descifrar códigos es reclutado por Parcher William (Ed Harris), del departamento de Defensa, para ayudar a los Estados Unidos en la Guerra Fría contra la Unión Soviética. (FILMAFFINITY)

- *Enigma* (2001)

Segunda Guerra Mundial. Inglaterra, 1943. Los descifradores de códigos de Bletchley Park, sede de los servicios secretos británicos, se enfrentan a su peor pesadilla: inesperadamente, los submarinos nazis han cambiado el código que utilizan para comunicarse entre sí y con el alto mando alemán. Un convoy de barcos aliados que cruza el Atlántico con diez mil pasajeros e importantes suministros corre el peligro de ser atacado. Las autoridades recurren a Tom Jericho (Dougray Scott), un brillante matemático, experto descifrador de códigos y creador de la máquina Enigma. Pero Jericho tiene que resolver un problema personal: la desaparición de Claire (Saffron Burrows), la mujer de la que está enamorado, precisamente cuando se empieza a sospechar que puede haber un espía en Bletchley Park. Para llegar al fondo de ambos misterios, Jericho contará con la ayuda de la mejor amiga de Claire (Kate Winslet). (FILMAFFINITY)

Y el libro de referencia de la película: *Alan Turing: The Enigma*, de Andrew Hodges (1983).

Profundizar sobre el aprendizaje que nos comporta respecto a nuestra vida profesional y cotidiana:

A partir de los mensajes clave de la película puede resultar muy interesante abordar el impacto de las tecnologías de la información y de la comunicación en nuestra vida y en nuestras sociedades, incidiendo especialmente en su impacto en las formas de relacionarnos y de vivir.

C) APLICAR DIDÁCTICAMENTE

Sentido y destinatarios:

El visionado de esta película va dirigido a los alumnos de tercer curso de pedagogía, de la asignatura Diseños y evaluación de procesos de enseñanza y aprendizaje. También resultaría muy útil para el alumnado de magisterio.

Objetivos:

- Concienciar sobre los derechos humanos
- Analizar la importancia del trabajo en equipo
- Reflexionar sobre la historia reciente desde una perspectiva sociocultural
- Observar la importancia del desarrollo científico y tecnológico
- Reflexionar sobre el impacto de las TIC en la sociedad y en la educación del siglo XXI.

Contenido:

La película permite trabajar la lógica matemática, el desarrollo tecnológico y científico, la historia contemporánea y la educación en valores.

Metodología:

Antes de iniciar el visionado de la película, se pondrá en contexto al alumnado situándolo en el momento histórico de la película y, después de la visualización, se plantearán una serie de preguntas para que el alumnado reflexione.

El debate, el coloquio y otras dinámicas grupales pueden ser metodologías adecuadas para trabajar la película.

Documentación:

En el siguiente enlace podemos encontrar material didáctico para trabajar la película en secundaria:

<http://www.cinemaperaestudiants.cat/es/recursos-red/3/peliculas/descifrando-enigma-the-imitation-game/>

Otra película relacionada sería “Figuras ocultas” que trata sobre la relevancia del papel de la mujer en el mundo científico y la dificultad que tuvieron para poder demostrar su valía personal.

D) CUESTIONES ABIERTAS PARA EL DEBATE

- El desarrollo científico y tecnológico y el desarrollo social y ético. ¿Pueden ir a distintas velocidades? ¿Cuáles podrían ser los impactos?
- El papel de la educación en valores en el desarrollo científico.
- Reflexionar sobre el éxito y el fracaso y de quién a partir de la propia historia de Turing.
- El papel de la mujer científica ayer y hoy.
- La homosexualidad en la sociedad actual.

EL PEQUEÑO TATE

per Concepció Reig i Jessica Cabezas

FITXA TÈCNICA

- Títol i títol original: *Little Man Tate*
- Direcció: Jodie Foster
- Producció: Peggy Rajski i Scott Rudin
- Any de producció: 1991
- Durada: 99 minuts
- Guió: Scott Frank
- Fotografia: Mike Southon
- Muntatge: Lynzee Klingman
- Música: Mark Isham
- Intèrprets: Jodie Foster, Dianne Wiest, Adam Hann-Byrd
- Editora o distribuïdora: Orion Pictures Corporation



A) OBSERVAR I COMPENDRE

- **Què**, tema i argument: Una mare soltera, Dade, dona a llum en Fred Tate, un nen que enseguida dona mostres de tenir una capacitat intel·lectual molt elevada, especialment en els àmbits d'art, música, matemàtiques i física. La pel·lícula se situa el moment quan en Fred té 7 anys, moment en que entra a formar part d'un programa especial per a superdotats de la mà de la seva directora Jane. La pel·lícula mostra les situacions en què es van trobant els personatges abans i després de prendre decisions respecte en Fred i com aquestes l'afecten a ell i als altres.

Cal destacar el paper de la mare, que tot i estimar-lo profundament no sap què fer o com dirigir el talent i el potencial d'en Fred. Té por de ferir-lo o treure'l de "l'estat de confort" que creu que pot donar-li. Ells dos mantenen una relació profunda i bella: caminen junts, ballen, parlen. És una mare que l'accepta i acull.

- **Per què**: missatge que suggereix (exaltació o crítica de valors personals i socials):
La pel·lícula ens convida a reflexionar envers l'actitud d'incentivar específicament la intel·ligència, hi ha un continu debat entre dues actituds oposades: la incentivació de l'adquisició de coneixements o el deixar transcórrer el curs natural de la mateixa.

Es posa sobre la taula si cal posar en marxa recursos específics centrats en l'alta capacitat intel·lectual, encara que això suposi un allunyament de la família als 7 anys i la tutela d'un professional

Ens qüestiona si la superdotació ens fa prou estranys com per situar-nos lluny dels altres pel fet de no trobar interessos comuns o la seva acceptació...sembla la recerca del camí de la felicitat.

La importància de la pel·lícula és exposar el tema de la diversitat, no solament des del punt de vista més comú, com és la mirada envers els qui presenten més dificultats d'aprenentatge, sinó d'aquells que es troben en l'altre extrem: els nens i nenes amb altes capacitats. Es descriuen les seves característiques, manifestacions i sentir. En aquest cas encarnat amb un nen anomenat Fred que posseeix múltiples habilitats molt per sobre de la mitjana del seu entorn, inclosa la seva mare no saben com actuar ni què fer al respecte. Es mostra com la societat pren de seguida distància amb allò que surt de la norma, assumint un perjudici del que li costa escapar. El noi, Fred intenta, de vegades, amagar les seves habilitats i així ser acceptat. Pensa que, si oculta el que és, la seva essència, els seus companys i la societat en general ho acceptaran. La pel·lícula aporta un missatge potent de la importància d'acceptar l'altre amb tota la seva diversitat, amb totes les seves diferències, sense etiquetar ni jutjar.

- **On:** context, ambients, situacions, i societat que descriu.

Apareixen els contextos rellevants per a reflexionar sobre la situació del protagonista en cadascun d'ells:

A casa: l'ambient familiar és atípic, monoparental, la mare treballa de cambrera fora de casa i procura que aquesta tingui tot el necessari per a ell. La casa és senzilla però versàtil

L'escola ordinària no li suposa un context d'aprenentatge de continguts, els aprenentatges que fa en quant a les relacions socials que s'hi poden establir li resulten molt frustrants

L'agrupament amb altres superdotats és una nova experiència, la trobada entre iguals el posa en la tesitura de comparar-se, d'entendre qüestions relacionades amb les relacions socials.

La casa de la tutora i les experiències viscudes representen un canvi de context de 360°. La casa de la tutora és gran i elegant, algunes experiències que potser no hagués viscut mai de cop les obté sense ni demanar-ho.

Descriu una societat dels anys 90 que no veu amb bons ulls la diferència. Molt per contra, es mostra poc tolerant i distant. A això se suma hi ha absència d'una figura paterna que fa que la mare s'enfronti sola al desafiament d'educar un noi superdotat. Careix recursos tant de coneixements com econòmics per guiar el seu fill Fred a trobar el seu camí i desenvolupar les seves habilitats. El noi vol ser acceptat

en l'ambient del col·legi, però no té certes habilitats socials, tot i ser un noi molt observador i sensible a la realitat.

- **Qui:** personatges (rols, valors, situacions en les que es troben)

La mirada de la mare cap a ell és la d'una mare cap a un fill amb tota la seva globalitat, no potencia la mirada cap a l'Alta Capacitat. Juguen, parlen, es cuiden... la mare pretén que en Fred porti una vida normalitzada des de l'estimació i l'amor.

La tutora, Jane, és el fruit d'un treball específic dirigit a les seves capacitats, els pares no han tingut temps per a ella, ha fet el que se li ha indicat i es considera que ha obtingut l'èxit. Està sola, no té ni parella ni fills, li plantegen en dues ocasions els seus alumnes si la vida que està vivint és la seva o la dels altres

la mestra de l'escola, primer pensa que és endarrerit, després se n'adona que aprèn molt ràpid, és la confusió que hi ha davant el desconeixement del què està passant davant seu,, però la seva mirada acaba pre-detectant que en Fred és superdotat.

Els companys de l'escola i ell no tenen relació d'amistat, ell voldria ser com el company qui sempre té algú amb qui esmorzar, símbol de la seva soledat. Tot i convidar-los a tots, cap company va a la seva festa d'aniversari, l'escena de solitud amb la mare és molt representativa.

Els companys del concurs en Damon "matemago" a qui ell admirava abans de conèixer resulta tenir d'entrada una actitud dèspota amb tothom, quan es coneixen millor, en Fred descobreix que en Damon també es sent sol, i que sent que la seva actitud el protegeix.

En general, els seus personatges són persones fràgils; busquen d'una o altra manera l'acceptació social. Per exemple, Damon (matemago) posseeix una actitud dèspota perquè sent que sempre serà per a la societat un "bitxo estrany" i opta per actuar de manera imperativa com un mecanisme de defensa. Jane, la tutora, també evidencia un buit que busca omplir a través del treball que realitza. La mare, se sap sola, confosa davant d'una situació que no comprèn ni sap com afrontar.

- **Com:** estratègies, situacions, simbolismes que s'utilitzen.

El plot, el moment en que la mare s'adona que el seu fill està sol entre iguals i truca a la directora de l'escola especialitzada per a demanar que hi vagi.

La soledat, les trucades telefòniques de la mare, les pressions a la mare i a ell. Soledat de la tutora respecte els seus pares, idea amb la que en Tate empatitza

La pintura representa per a Fred una forma de manifestar el que sent. De vegades, somia que està dins d'alguna representació pictogràfica i es desperta espantat.

En una ocasió la seva mare creu veure'l seriós i de mal humor, davant la qual cosa ell respon amb un gran coneixement de si mateix: "no estic de mal humor, estic pensatiu". Una cosa semblant expressa un mestre del centre per superdotats en expressar sobre Fred: "No és tant el que sap, sinó el que comprèn".

El diari també apareix com un símbol de tot el que a Fred l'afecten les notícies negatives que veu en els titulars. Raó per la qual la seva mare quan va pel carrer i Fred vol acostar-se a llegir algun ella ho evita. Això representa el seu pensament reflexiu i profund de connectar amb tot el que afecti als altres. Revela la seva percepció analítica de tot el que l'envolta.

- **Llenguatge cinematogràfic:** so, llum, color, paisatges, llenguatge simbòlic, plans cinematogràfics que s'utilitzen, contrastos, silencis, mirades.
- Gran part de la pel·lícula es va rodar a la Universitat de Miami, a Oxford. Es mostra el contrastos de la vida a la universitat i de la vida que porta amb la seva mare en un barri popular. El paisatge combina la simplicitat dels carrers, el lloc on treballa la mare com a cambrera amb algunes sales de la Universitat on Fred realitza un curs d'estiu. També hi ha la casa on passa tres setmanes amb altres nois i noies amb altes capacitats. A més, de la casa de Jane, la tutora, que és gran, elegant, molt ben cuidada. Els plànols del director, si bé, una mica lents per a l'espectador, mostren de manera realista com succeeix el dia a dia d'aquest noi entre l'escola i el camí a casa.

B) RELACIONAR I RELEXIONAR

- Interpretar l'argument i les escenes rellevants respecte el tema nuclear d'aquesta Setmana de Cinema Formatiu

El descobriment de la intel·ligència, la "normalitat" en la vida diària fins que li proposen entrar en el programa, la indiferència de la mare al respecte i l'evolució cap a decidir que hi entri, la reacció de la tutora, en Fred porta la carta de l'escola Griso a la mare, ella no li dona cap importància perquè tendria que deixar-lo ir a un viatge i que lo matriculara en alguna parte... si no la conozco".

El tema central d'aquesta setmana de cinema formatiu gira entorn del pensament científic i les seves diferents manifestacions. En aquesta línia la pel·lícula "El petit Tate" busca donar a conèixer una realitat no tan comú i menys explorada com és la vida d'un noi superdotat. Aborda la diversitat d'una manera sensible, de manera que el públic aconsegueixi empatitzar amb el sentir de Fred que des de petit no era ni actuava com els altres. Una escena molt gràfica és quan en una classe la mestra li fa tocar el piano i ho fa malament expressament per sentir-se com els altres i que aquests ho acceptin. També és revelador de l'amor maternal, quan la seva mare li expressa: "Cada dia que et conec i visc al costat de tu, més t'admiro. Ets el millor que m'ha passat".

- Relacionar idees o escenes amb aspectes educatius o de formació. L'escola, l'avorriment, l'abordatge de la professora de l'escola ordinària...no sap què fer.

Aquesta idea posa en evidència la manca d'eines que posseeix un docent quan ha d'ensenyar, estar i conviure amb un nen o nena d'altres capacitats. És una crida

d'atenció a la formació inicial que té una responsabilitat ètica d'ensenyar a tots i totes, sabent que cada un ho farà a un ritme diferent.

- “No es tanto lo que él sabe, sino lo que comprende”.

Aquesta asseveració representa el potencial de la ment de Fred. Més enllà del que sap a nivell teòric i / o conceptual, és tot allò que a la seva curta edat és capaç de comprendre, d'empatitzar i de portar aquestes qüestions a un nivell tal de profunditat que sorprèn i desconcerta als que l'envolten. Posseeix habilitats d'autoaprenentatge, que demostra a casa quan repara electrodomèstics llegint algun manual i sense l'ajuda de ningú.

- Perquè la seva mare no ho deixa fer més proves, intel·ligència no és una cosa que cal amagar.

Idea potent que aborda la por a allò desconegut per part de la mare. Però també és un desig legítim el no voler que el seu fill sigui "etiquetat" sota un nombre que "representa" alguna cosa. És veritat que la intel·ligència no és un constructe social que calgui amagar, però també és un procés d'acceptació personal i un camí que en Fred ha de recórrer a poc a poc, sense pressa, però sense pausa. No pot ser forçat, perquè per molt intel·ligent que es manifesti segueix sent un noi com qualsevol altre.

- Reflexionar sobre les idees que suggereix per a la formació, i relacionar-ho amb lectures o bé altres obres cinematogràfiques viscudes.

Importància del paper de la societat, que en ocasions castiga amb estereotips i prejudicis als més capaços. Un d'ells és creure que no necessiten de res ni de ningú, que sabran afrontar qualsevol situació i no necessàriament és així. La mestra d'en Fred pensava que sempre tindria dificultats o que mai sortiria endavant. L'havia enjudiciat, sense ni tan sols intentar integrar-lo amb la resta de la classe.

Formació inicial docent és un altre aspecte que suggereix la pel·lícula per reflexionar. La universitat ha d'abordar els diferents escenaris i les persones que en ells habiten. Hem d'aprendre a ensenyar a tots sabent què aprèn cada un. No som mestres per ensenyar a nois i noies iguals en potencial i interessos, molt al contrari, avui més que mai en la societat s'expressa la diferència i cal rebre-la amb una mirada oberta i com una cosa que enriqueix.

- Aprofundir sobre l'aprenentatge que ens provoca respecte de la vida quotidiana i Professional
 - El diàleg quant a aspectes emocionals de Tate amb la tutora i amb la mare.

Les emocions tenen un paper important en la pel·lícula. Ens ensenya que no només cal ensenyar qüestions teòriques a l'escola, també cal ensenyar a conduir les nostres emocions per promoure un desenvolupament integral. Més enllà de descobrir qui

som o el que volem fer, les emocions ens ensenyen a connectar amb els altres. A descobrir que som amb els altres.

- L'abordatge de nens amb altes capacitats al sistema educatiu.

Aquesta és una tasca encara pendent en el sistema escolar. Encara avui, molts nens i nenes amb altes capacitats se senten ignorats en un sistema que els fa invisible. Que no sap ni entén com atendre les seves necessitats, que desconeix els mecanismes per lliurar-los una formació d'acord a les seves habilitats, interessos i motivació. És un sistema que no té la flexibilitat necessària per buscar respostes creatives a les seves necessitats.

- Comprensió de les característiques dels alumnes amb Altes capacitats.

Si es desconeixen les manifestacions i indicadors per detectar a un nen o nena amb altes capacitats, difícilment un mestre o mestra podrà saber què necessita. Tampoc ho sap la família que no entén què passa al seu fill / a. És fonamental la formació dels futurs docents.

- Aprendre de la realitat, en qualsevol moment.

La realitat representa una immensa riquesa. No només és diversa, sinó aporta profunditat a una convivència que, de vegades, crítica el que és diferent perquè no ho entén. La pel·lícula expressa una realitat, que si bé, no és nova, ha estat des de fa molt de temps, només que l'hem ignorat. D'aquí la importància de relats com aquest.

- Diàleg mare i tutora sobre el potencial, els estímuls i la felicitat.

La mare parla des del seu amor per protegir el seu fill del que desconeix. La tutora intenta que desenvolupi el seu potencial, sense saber del cert si és això el que en Fred vol o necessita. Totes dues intenten fer el millor pel noi. Però, d'alguna manera les dues s'equivoquen i, alhora, totes dues tenen raó. La mare ha de permetre que el noi descobreixi nous mons i persones que pensin com ell i que passin per situacions similars. La tutora ha d'acceptar que una vegada que li mostri tot el que pot arribar a ser, sigui el noi qui decideixi si accepta el repte o si prefereix esperar abans de llançar-se a desenvolupar tot el seu potencial. Potser vulgui fer-ho, però no en el moment en què ella ho proposa.

C) APLICAR DIDÀCTICAMENT

- **Sentit i destinataris:** transferència a nivell formatiu: per quin tipus de curs, matèria o situació educativa seria útil aquesta pel·lícula; quins serien els destinataris; en quin escenari formatiu la treballaries

-Cicles formatius Educació. Que incloguin estratègies i dinàmiques que ensenyin el valor d'abraçar la diferència com una cosa essencial de l'ésser humà.

-Magisteri/Pedagogia, especialment en les matèries d'atenció a la diversitat.

-Educació Social I Treball Social. En aquests àmbits és interessant la recerca de solucions que vinguin del sistema públic i que donin respostes a les necessitats d'aquests nois i noies que no tenen els recursos econòmics necessaris. Les seves famílies necessiten suport que els orienti a comprendre la situació.

-Psicologia de l'educació. La psicologia pot lliurar eines als docents i a les famílies per comprendre els aspectes cognitius i emocionals que caracteritzen a aquests nois i noies. Els pot aportar estratègies per adaptar-se i entendre les seves emocions i poder-les conduir de la millor manera possible.

- **Objectius:** quins objectius de formació suggereixes i que podries aconseguir aprofundint en la visió i treball d'aquesta pel·lícula. Suggerim els objectius següents:
 1. Descriure l'origen de les altes capacitats través del temps per a comprendre la seva importància actual.
 2. Conceptualitzar les altes capacitats identificant i diferenciant conceptes com: superdotació, talent i precocitat, entre d'altres.
 3. Conèixer, descriure i analitzar el rol docent i les seves implicacions en el desenvolupament dels estudiants més capaços.
 4. Identificar les principals estratègies i característiques d'aprenentatge que posseeixen en pràctica els docents amb aquest grup d'estudiants.
 5. Conèixer i comprendre les principals dificultats que afronten les famílies amb xiquets i xiquetes amb altes capacitats.
- **Contingut:** amb quin contingut de formació pedagògica, inicial o permanent consideres que pot estar relacionada

Altes Capacitats intel·lectuals, necessitat educativa i realitat social. La mirada de les Altes capacitats.

Inclusió Educativa com una possibilitat per enriquir l'aula. Les emocions i la seva rellevància per a un desenvolupament integral de tots els alumnes.

Metodologia: quines estratègies didàctiques plantejaries o aplicaries per a assolir els objectius d'aprenentatge pretesos, a partir d'aquesta pel·lícula.

- Veure algun documental curt que expressi l'origen de les altes capacitats i com han canviat les idees al voltant d'aquests estudiants.
- Mitjançant una taula conceptual o mapa, establir diferències entre: talent, regal, geni, entre d'altres conceptes relacionats.
- A través de la pel·lícula o d'altres similars per establir les característiques dels professors i com afrontar la diversitat dels seus alumnes a l'aula. Establir les debilitats i fortaleces.
- Preparar un debat, on un dels convidats és un nadó amb altes capacitats i algun membre de la seva família.

- Observar en la seva història educativa i en el seu procés escolar, veure quines habilitats tenen els professors que han deixat empremta en les seves vides.
- Triar i escriure una carta breu on es van expressant quins aspectes de la seva docència van agrair i perquè.
- **Documentació:** documents o lectures de recolzament per aprofundir en l'aprenentatge. Annexos de comentaris i crítiques sobre la pel·lícula. Obra literària en la qual es basa.

Per complementar els temes abordats a la pel·lícula suggerim la bibliografia següent:

- Hermann Hesse, especialment les obres: Demin (1919), Siddhartha (1922), l'estepa Wolf (1927) i Narcís i Golmundo (1930) que aprofundir en la seva recerca i coneixement personal.
- Biografies dels grans genis de la història. Seleccionar-los segons el context i objectius que es volen assolir.
- Si els adolescents, la sèrie "Big Bang tartàric" és una gran ajuda per representar la forma de vida d'un grup de joves amb altes capacitats. Mostra els reptes que enfronten i com utilitzar les seves habilitats (i en alguns casos, la manca d'habilitats socials) a desenvolupar en un mitjà que els qualifica com "geeks". És divertit, té un astut i vegades negre humor que caracteritza els alumnes més capaços.
- Les obres de Daniel Goleman (intel·ligència emocional) i Howard Gaadner (intel·ligències múltiples), encara que han estat en el mercat durant anys i les seves teories han estat de vegades refutades, constitueixen una font potent per iniciar el debat al voltant d'aquest complex temàtic.
- Títols com: "Una ment brillant" i la sèrie "Merlí" expressen la vida d'alguns ben dotats i com la influència d'un professor pot canviar la percepció de l'alumnat quan ensenyava amb passió.

D) QÜESTIONS OBERTES PER AL DEBAT

- Els pares d'un nen superdotat han de potenciar les capacitats per sobre de la felicitat? Quan i com han d'actuar?
- ¿So ha de focalitzar l'alta capacitat per sobre de la resta de les característiques personals?
- ¿La professora de l'escola ordinària que sap menys que en Fred?
- La soledat
- La relació amb la mare versus la relació amb la tutora. Diferències i semblances en mostres de carinyo, acompanyament, entesa.
- Què fa l'escola i no es fa per donar cabuda a Fred i els alumnes que tenen aquestes característiques?
- Què és la percepció de la societat sobre aquests alumnes? Quina és la teva?
- Creus que Fred no tenien habilitats socials? Per què?

- Quins prejudicis i estereotips ¿reconeixes a la pel·lícula?
- Com vols actuar si vostè conèixer algú proper amb altes capacitats? Coneixes a algú?
- Esmenta exemples o escenes de la pel·lícula on Fred expressa les característiques següents: auto-taught-observador-analítics-reflexiva.
- Com interpretar la declaració següent?: "No m'importa si el teu IQ és massa alt, sinó com utilitzar-lo."

L'HABITACIÓ DE FERMAT

per Albert Mallart i Sheila Mas

FITXA TÈCNICA

- Títol: La habitación de Fermat
- Guió i direcció: Luis Piedrahita i Rodrigo Sopena
- Producció: Adolfo Blanco, César Benítez, José María Irisarri, Manuel Monzón Fueyo
- Any de producció: 2007
- Durada: 90 minuts
- Fotografia: Miguel Amoedo
- Muntatge: Jorge Macaya
- Música: Federico Jusid
- Intèrprets: Lluís Homar, Alejo Sauras, Elena Ballesteros, Santi Millán, Federico Luppi, Helena Carrión
- Distribució: Manga Films
- Premis

Premi del públic al millor llargmetratge de la XVII Semana Internacional de Cine Fantástico de Málaga, 2007.

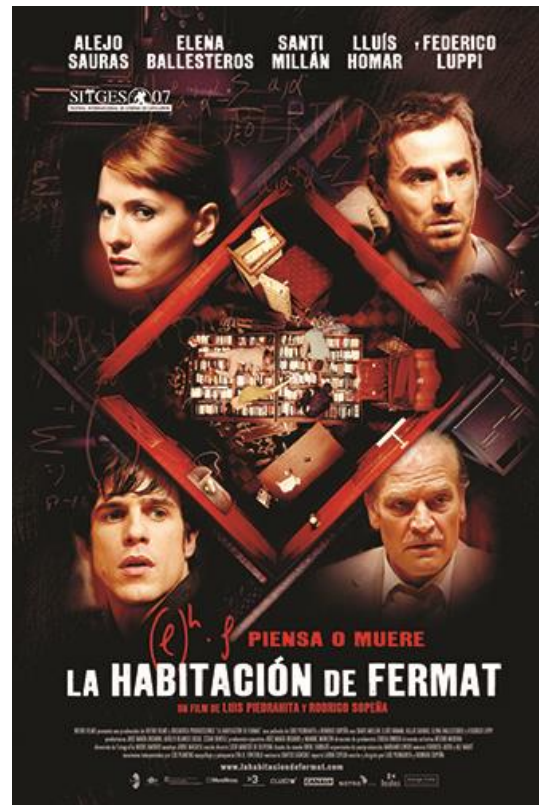
Premi del jurat jove al millor llargmetratge de la XVII Semana

Internacional de Cine Fantástico de Málaga, 2007.

Secció Oficial Fantàstic a Concurs en el 40 Festival Internacional de Cine Fantàstic de Sitges. 2007.

Película inaugural I Festival de cine español Tànger-Málaga, 2007.

Fantasporto 2008.



A) OBSERVAR I COMPRENDRE

- Què:

Cal que els alumnes exposin el tema i l'argument de la pel·lícula amb poques paraules, que en facin un resum. No tan llarga, pot servir una sinopsi com aquesta que segueix:

El dia vint de febrer, un jove de vint-i-dos anys vol presentar la seva demostració de la conjectura de Goldbach. Durant la pel·lícula, utilitzarà el pseudònim de Galois. Pocs dies abans de la data, entren a la seva habitació del Col·legi Major, li regiren tot el que troben i li roben la demostració.

Al mateix temps, un altre personatge que està jugant a casa seva a escacs, comenta que ha rebut una carta en la qual el conviden tot un cap de setmana per resoldre un gran enigma en companyia de grans matemàtics del moment. Aquest personatge utilitzarà el pseudònim de Hilbert al llarg del film.

Paral·lelament, apareix un tercer personatge que també rep la mateixa carta, escrita per un altre personatge que utilitzarà el pseudònim de Fermat. En aquesta carta s'especifica que estan convidats si aconseguen descobrir l'ordre que segueixen els números 542986731. Aquest darrer personatge utilitzarà el pseudònim de Pascal.

Són convocats tots a la vora d'un gran llac. Allà apareix un altre nou personatge, en aquest cas femení, una jove de vint-i-sis anys, que ha rebut la mateixa carta. Utilitzarà el pseudònim d'Oliva, i serà ella qui arribarà en segon lloc, després de Pascal. Tot seguit, arriben Hilbert i Galois en el mateix cotxe degut al fet que a Hilbert se li espatllà el vehicle uns poc quilòmetres abans. Puntualment, a l'hora indicada, les llums d'un cotxe els fan senyals a l'altra vora del llac i decideixen apropar-s'hi. Per aquest motiu, agafen una barca que tenen al davant i creuen el llac. Arriben al cotxe i veuen que a dins no hi ha ningú, però que hi ha una agenda PDA que els ajuda a trobar la granja on tindrà lloc la misteriosa reunió. Hi entren i arriben a una habitació decorada amb quadres, prestatges, llibres, un mirall i una pissarra. També hi ha una gran taula on soparan després que arribi el qui es pensen que és l'amfitrió, en Fermat. Els quatre personatges confiaven que l'amfitrió els informés del motiu pel qual se'ls havia convidat exactament. Però, sobtadament, havent sopat, Fermat rep una trucada de l'exterior (s'havia advertit que no es podien portar mòbils). Aquesta trucada provenia de l'hospital i, tot i que no li diguessin res, com que tenia la seva filla en coma, decideix excusar-se ràpidament i anar-hi per si havia passat res.

Aleshores és quan a la resta de personatges se'ls formulen enigmes a través de la PDA. Però la sala on es troben resulta ser una habitació on les parets es van movent fent-la més estreta cada cop que fallen o no són capaços de respondre en el temps assignat. Aquestes parets els esclafaran si no descobreixen què els ha unit, i el motiu pel qual algú els vol assassinar, al mateix temps que van resolent els enigmes.

- **Per què:**

Fins al final no se sabrà el missatge que suggereix la pel·lícula degut a la intriga constant. Per tant, de quin gènere cinematogràfic deu ser aquesta pel·lícula?

Estaria ben dit que és com un film policíac o, millor encara, d'intriga o de por, ja que els personatges temen per la seva vida?

- **On:**

El context, l'ambient i les situacions de la pel·lícula es desenvolupen en el marc de l'habitació precisament anomenada de Fermat. Com a treball d'observació es poden recollir alguns dels altres escenaris (com per exemple el llac on es troben per primera vegada i la barca), però l'escenari principal és l'habitació dotada de parets mòbils i el perill que suposa no respondre adequadament les preguntes

- **Qui:**

Els personatges principals han pres com a pseudònims els noms de matemàtics il·lustres: Oliva, Fermat, Pascal, Galois i Hilbert.



Oliva Sabuco
(1562–1622)



Pierre de Fermat
(1607-1665)



Blaise Pascal
(1623-1662)



Évariste Galois
(1811-1832)



David Hilbert
(1862-1943)

Aquests noms tenen grans ressonàncies en el camp de la matemàtica. Com a bon exercici d'observació de la pel·lícula, convé caracteritzar cada un dels personatges que han pres aquests pseudònims.

- **Com:**

Definiu les estratègies, situacions i simbolismes que s'utilitzen al film.

- **Llenguatge cinematogràfic:**

Quines característiques particulars es troben en aquesta pel·lícula? Com es descriurien elements com el so, llum, color, escenari de l'habitació, llenguatge simbòlic, plans cinematogràfics que s'utilitzen?

Més preguntes d'observació:

- En què consisteix la conjectura de Goldbach? Com que no ho deus saber, busca la informació necessària per explicar-ho. Sabies que encara no ha estat demostrada?

No n'hi ha prou amb respondre una frase semblant a la següent, cal explicar-la: «Tot nombre parell més gran de 2 es pot escriure com a la suma de dos nombres primers.»

- Quin nom apareix a la barca?

- Què cau de l'abric de Fermat?

- Quina és l'edat de Crist que diu el treballador de la benzinera quan parla amb Fermat?

B) RELACIONAR I RELEXIONAR

- Interpretar l'argument i les escenes rellevants respecte el tema nuclear d'aquesta Setmana de Cinema Formatiu.
- Relacionar idees o escenes amb aspectes educatius o de formació.
- Reflexionar sobre idees que suggereix per a la formació, i relacionar-ho amb lectures o bé altres obres cinematogràfiques viscudes.
- Aprofundir sobre l'aprenentatge que ens provoca respecte de la vida quotidiana i Professional.
- Com a conseqüència de la teva reflexió, intenta respondre les qüestions o enigmes següents:
 - 1.- Escriu com a suma de dos nombres primers els nombres parells: 50, 60, 70, 80, 90, 100.
 - 2.- “Quant més estudies la lògica, més valores la casualitat”. Per què penses que ho diu Hilbert?
 - 3.- Un pastor vol travessar un riu en una barca on només n'hi poden pujar dos. Voldria passar a l'altra banda un llop, una ovella i una col sense que ningú es mengés l'altre. Com ho hauria de fer?
 - 4.- Volar o ser invisible? Per què?

5.- Un pastisser rep 3 caixes etiquetades malament de caramels: una de menta, una d'anís i una de barreja de menta i d'anís. Quin és el mínim nombre de caramels per etiquetar correctament les caixes?

6.- Com cronometrar 9 minuts exactament amb dos rellotges de sorra, un de 4 minuts i l'altre de 7 minuts?

7.- En una conversa entre un professor i un alumne, el professor planteja la pregunta següent:

-Professor: "Quina edat tenen les tres filles si multiplicant les seves edats dóna 36, i sumant-les dóna el número de casa seva?"

-Alumne: "Perdó, falten dades".

-Professor: "És veritat. La més gran toca el piano".

8.- Una mare és 21 anys més gran que el seu fill. Dintre de 6 anys l'edat de la mare serà 5 cops la que té el seu fill. Què està fent el pare?

9.- Tenim dues portes i dos guardians. Un guardià sempre menteix i l'altre sempre diu la veritat. Una porta condueix a la sortida del laberint i l'altra no. Només es pot fer una pregunta a un guardià. Quina pregunta s'ha de fer per escollir la porta favorable?

C) APLICAR DIDÀCTICAMENT

- **Sentit i destinataris:** transferència a nivell formatiu: per quin tipus de curs, matèria o situació educativa seria útil aquesta pel·lícula; quins serien els destinataris; en quin escenari formatiu la treballaries
- **Objectius:** quins objectius de formació suggereixes i que podries aconseguir aprofundint en la visió i treball d'aquesta pel·lícula
- **Contingut:** amb quin contingut de formació pedagògica, inicial o permanent consideres que pot estar relacionada
- **Metodologia:** quines estratègies didàctiques plantejaries o aplicaries per a assolir els objectius d'aprenentatge pretesos, a partir d'aquesta pel·lícula.
- **Més qüestions o enigmes, en aquest cas, aplicats:**
 - Construeix els nombres primers de l'1 al 100 tot realitzant gràficament el Garbell d'Eratòstenes.
 - En el pis de sota hi ha tres interruptors de llum i en el pis de dalt es troben les bombetes que s'encenen amb aquests interruptors. No se sap quin interruptor

correspon a cada bombeta. Què s'ha de fer per pujar el mínim nombre de cops i conèixer la resposta?

- **Documentació:**

Población Sáez, Alfonso Jesús (2008). Cine y matemáticas: La habitación de Fermat. *Revista UNO*, n. 48.

Sorando, José M. (2011). Encerrados en la habitación de Fermat. Disponible a: http://campamento.fespm.es/IMG/pdf/encerrados_en_la_habitacion_de_fermat.pdf

Gardner, Martin (1985). *Inspiración ¡Ajá!* Barcelona: Labor.

Gardner, Martin (2007). *¡Ajá! Paradojas que hacen pensar*. Barcelona: RBA. Biblioteca de Desafíos matemáticos.

D) QÜESTIONS OBERTES PER AL DEBAT

- Eficàcia de l'ús dels enigmes per motivar i per aprendre a pensar.
- Aprendre a pensar és anar més enllà.
- Aprendre a pensar és considerar solucions que no es veuen a simple vista.
- Utilitat de les matemàtiques a la vida quotidiana.
- Lògica i casualitat.
- Paper de la creativitat a l'educació científica.
- Comentari de la frase de Pascal. «Si no actues tal com penses, acabaràs pensant tal com actues.»
- O també aquesta altra tan semblant del mateix Pascal: «Esforcem-nos a pensar bé. Canviar la manera de pensar és canviar la manera de viure.»

E) BIBLIOGRAFIA

Gardner, Martin (1985). *Inspiración ¡Ajá!* Barcelona: Labor.

Gardner, Martin (2007). *¡Ajá! Paradojas que hacen pensar*. Barcelona: RBA. Biblioteca de Desafíos matemáticos.

Población Sáez, Alfonso Jesús (2008). Cine y matemáticas: La habitación de Fermat. *Revista UNO*, n. 48.

Sorando, José M. (2011). Encerrados en la habitación de Fermat. Disponible a: http://campamento.fespm.es/IMG/pdf/encerrados_en_la_habitacion_de_fermat.pdf

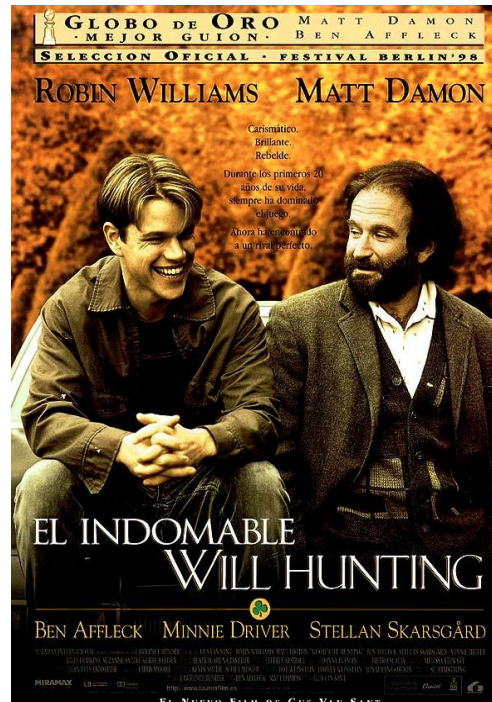
EL INDOMABLE WILL HUNTING

per Joan Mallart, Marian Baqués, Rodrigo Cid i

Montse González

FITXA TÈCNICA

- Títol: El indomable Will hunting
- Títol original: *Good Will Hunting*
- Direcció: Gus Van Sand
- Producció: Su Armstrong, Lawrence Bender, Jonathan Gordon, Bob Weinstein Harvey Weinstein (executius), Chris Moore (coproductor), Scott Mosier, Kevin Smith (coexecutius)
- Any de producció: 1997
- Durada: 126 minuts
- Guió: Ben Affleck i Matt Damon
- Fotografia: Jean Yves Escoffier
- Muntatge: Pietro Scalia
- Música: Danny Elfman
- Director artístic: James McAteer
- Intèrprets:



Matt Damon (*Will Hunting*), Ben Affleck (*Chuckie*), Robin Williams (*Sean Maguire*), Stellan Skarsgård (*Gerald Lambeau*), Minnie Driver (*Skylar*), Casey Affleck (*Morgan*), Cole Hauser (*Billy*), John Mighton (*Tom*), Rachel Majowski (*Krystyn*), Colleen McCauley (*Cathy*), Matt Mercier, Ralph St. George, Bob Lynds, Dan Washington (*Cuarteto musical*), Alison Folland (*Estudiant del MIT*), Derrick Bridgeman (*Estudiant del MIT*), Vik Sahay (*Nimish, estudiant del MIT*), Shannon Egleson (*Noia en el carrer*), Rob Lyons (*Carmine Scarpaglia*), Steven Kozlowski (*Amic de Carmine*), Jennifer Deathe (*Lydia*), Scott Winters (*Clark*), Philip Williams (*Cap de Custòdia*), Patrick O'Donnell (*Marty/Assistent de Custòdia*), Kevin Rushton (*Guàrdia de la Sala*), Jimmy Flynn (*Jutge Malone*), Joe Cannons (*Fiscal*), Ann Maticunas (*Oficial de la Sala del judici*), George Plimpton (*Henry*), Francesco Clemente (*Hipnotitzador*), Jessica Morton (estudiant del *Bunker Hill College*), Barna Moricz (estudiant del *Bunker Hill College*), Libby Geller (*caixera*), Chas Lawther (*Profesor del MIT*), Richard Fitzpatrick (*Timmy*), Frank Nakashima (*Ejecutiu 1*), Christopher Britton (*Ejecutiu 2*), David Eisner (*Ejecutiu 3*), Bruce Hunter (*Agent de la NSA*), Robert Talvano (*Agent de la NSA*), James Allodi (*Guàrdia de Seguretat*).

- Editora o distribuïdora: Miramax International

- País: Estats Units

- Premis:

1997: dos Oscars: Millor guió original, actor secundari (Robin Williams). Nou nominacions.

1997: Globus d'Or: Millor guió. Quatre nominacions.

1997: *National Board of Review*: Premi Especial per la seva aportació (Damon & Affleck).

1998: Festival de Berlín: Ós de Plata - Realització individual excel·lent (Matt Damon).

A) OBSERVAR I COMPRENDRE

Qué?

-Comenta el tema de la pel·lícula amb una frase o dues (menys de tres línies).

-Exposa l'argument amb sis frases més o menys.

-Pots obtenir informació del següent resum, però és preferible que utilitzis els teus records després d'haver vist la pel·lícula.

Will Hunting és el jove protagonista d'aquesta pel·lícula, un noi rebel, indomable com diu el títol, però té una característica que el fa molt especial. A més de rebel és també molt intel·ligent i està molt ben dotat per a les matemàtiques. L'acció transcorre a Boston, a l'estat de Massachussets, concretament en el famós MIT (Massachussets Institute of Technology), probablement la universitat més important en tecnologia del món. Almenys, la que té més anomenada.

Els principals personatges són el protagonista Will Hunting (Matt Damon en el film), el seu amic Chuck Sullivan (a la pel·lícula Ben Affleck) els professors de matemàtiques, el psicòleg Sean McGuire (Robin Williams) i la noia de qui s'enamora Skylar (Minnie Driver), que coneix en un bar. Will resol un problema que havia quedat plantejat a la pissarra d'un aula de la universitat on treballa fent la neteja. Ningú no l'havia vist com ho resolia. L'endemà, el professor Gerard Lambó (Stellan Skarsgård) es queda tot sorprès i pregunta qui ho ha aconseguit, però no respon ningú. Perquè no era ningú de la classe.

Quan arriba a saber qui era la persona tan extraordinàriament intel·ligent s'interessa per ell. Mentre, per una baralla en què havia participat tota la seva colla, Will acaba a la presó. El professor aconsegueix treure'l tot proposant-li de col·laborar amb ell resolent problemes de gran dificultat. Si es nega hauria de seguir a la presó. Li posa com a condicions que treballi amb ell en matemàtiques i que rebí ajuda psicològica.

El psicòleg Sean McGuire mantindrà amb Will una relació molt especial d'ajuda. Li farà veure que el més important a la vida consisteix a seguir els impulsos del cor. Will aprèn

a deixar enrera el passat i a seguir endavant. Al final, accepta que té una capacitat excepcional, i escull el camí que creu més adequat, encara que ha de renunciar al amic, a la vida còmoda sense esforç que portava fins ara. Se'n va a Califòrnia amb la noia. Pensa en el futur.

Per què?

-Quin missatge educatiu et suggereix?

Qui?

-Quins valors apareixen encarnats en cada un dels personatges principals de la pel·lícula?

-Quins defectes són criticables en el comportament dels personatges?

-Quin personatge o personatges t'han resultat més positius? Per què?

-Quin personatge o personatges t'han resultat més criticables? Per què?

-Després del protagonista, cita quatre personatges amb qui es relaciona més i ordena'ls segons la seva proximitat afectiva amb ell.

On?

-On transcorre l'acció? En quins ambients o escenaris? Exposa'n i descriu-ne almenys tres.

-Descriu alguna escena que tingui lloc en una aula, en un despatx, al carrer... almenys en tres escenaris diferents.

Com?

-Com veus la relació entre els professors de matemàtiques en el film?

-I la relació amb els estudiants?

-Com descriuries la relació entre el psicòleg i el protagonista?

-Com s'arriba a la conclusió de la decisió final?

Llenguatge cinematogràfic

-Parla d'algun aspecte del llenguatge cinematogràfic (so, llum, color, paisatges, llenguatge simbòlic, plans cinematogràfics, contrastos...) que sigui rellevant dintre del missatge i argument principal de la pel·lícula.

-A quin gènere cinematogràfic correspon aquest film? Estaries d'acord que és un drama romàntic?

-Comenta la qualitat de la interpretació que fan els actors principals.

-Tenint en compte que els guionistes d'aquesta pel·lícula eren molt joves quan en van fer el projecte (25 i 27 anys), torna a valorar la interpretació dels personatges sabent que el protagonista i el seu amic a la pel·lícula són realment els mateixos guionistes. Primera pel·lícula i primer Òscar, tot un rècord.

-Podries seleccionar alguna escena que presenti una gran emotivitat? Quins personatges hi intervenen? Quins recursos cinematogràfics acompanyen el moment escènic?

- Què penses de l'ús freqüent de paraules malsonants i expressions grolleres? Comenta la frase: «Has tirado 100.000 pavos en una puta educación que te habría costado un par de dólares por los retrasos en la biblioteca pública.»

B) RELACIONAR I REFLEXIONAR

. Interpretar l'argument i les escenes rellevants respecte el tema nuclear d'aquesta Setmana de Cinema Formatiu

-Quines conclusions trauries de l'argument d'aquesta pel·lícula en relació amb la formació del pensament científic?

-Estava motivat per a l'estudi el protagonista Will Hunting? I per les matemàtiques? Per què ho creus?

. Relacionar idees o escenes amb aspectes educatius o de formació

-Quins suggeriments es podrien desprendre de l'argument o de les escenes de la pel·lícula per a la formació de joves amb altes capacitats.

-A l'escena en què, asseguts en un banc, estan mirant un llac Will i el psicòleg, què miren en realitat? L'aigua o potser la seva pròpia interioritat? Et sembla una interpretació encertada?

-Què es podria fer perquè dos amics passessin revista tranquil·lament, objectivament i sense molestar-se, a problemes personals de relació que haguessin tingut?

-I què es podria fer per ajudar un o una jove adolescent a reflexionar sobre el sentit de la seva pròpia vida i el seu futur?

. Reflexionar sobre idees que suggereix per a la formació, i relacionar-ho amb lectures o bé altres obres cinematogràfiques viscudes

-Com veus el paper del psicòleg –o del psicopedagog- com a orientador acadèmic, personal o professional en general?

-Quin paper té el psicòleg Sean McGuire (Robin Williams) en aquest argument?

-Coneixes situacions reals semblants a les de la pel·lícula?

-O bé pots relacionar aquest argument amb algunes lectures o altres obres cinematogràfiques conegudes?

-Com es deu haver format aquest jove de ment tan brillant?

-Coneixes algú que s'hagi format de la mateixa manera? O almenys que la seva formació tingui aquest caire?

-A quins motius es podrien atribuir les mancances afectives del jove protagonista? Hi tindrien alguna cosa a veure els maltractaments que havia patit durant la infantesa?

-Recordes algun moment en què apareix aquesta dificultat afectiva del protagonista?

. Aprofundir sobre l'aprenentatge que ens provoca respecte de la vida quotidiana i professional

-Has pensat mai en la utilitat de les matemàtiques? A tu, per a què t'han servit a part d'aprovar i obtenir un títol?

-I respecte dels professors de matemàtiques que apareixen al film, podries descriure la seva relació amb els estudiants? I entre ells mateixos? Et semblen unes bones relacions o bé són millorables?

-Coneixes algú amb una elevada capacitat? Quines característiques té?

-Coneixes també algú que, malgrat el seu elevat desenvolupament intel·lectual, desaprofita les seves capacitats en tasques professionals inferiors al que podria fer? Creus convenient dir-li alguna cosa? Com se'l podria ajudar?

C) APLICAR. TRACTAMENT DIDÀCTIC

Sentit i destinataris:

En quins cursos de secundària, batxillerat o formació professional es podria plantejar el visionat i comentari d'aquesta pel·lícula? En quines matèries?

I en carreres universitàries, a quines podria anar adreçada la pel·lícula? Pensa en titulacions científiques i en titulacions pedagògiques sobretot.

Objectius:

Quins objectius de formació suggereixes i que es podrien aconseguir amb aquesta pel·lícula?

Com s'utilitzaria aquesta pel·lícula per motivar cap a l'estudi d'assignatures i de carreres de ciències?

Contingut:

Amb quins continguts formatius creus que pot estar relacionada i centrarien el màxim interès educatiu?

Proposa algun contingut de cadascun dels tres tipus: conceptuals, procedimentals i sobretot actitudinals.

Activitats suggerides:

Proposa cinc activitats didàctiques a partir de la pel·lícula, especifica el curs al qual anirien adreçades, el material necessari i la durada total de l'activitat. Serien individuals o en grup?

-Proposa alguna solució per educar alumnes amb altes capacitats

-El fet de tenir una intel·ligència superior no implica pas que estigui equilibrat emocionalment, tal com s'ha vist en el personatge de la pel·lícula i com succeeix també a la realitat amb alguns genis. Què es podria fer per obtenir un equilibri entre la capacitat intel·lectual i l'emocional?

-Es pot deduir algun camí formatiu per tractar joves molt capaços però amb tendències violentes? Què caldria fer, segons la teva opinió, en aquests casos?

Metodologia:

- Com plantejaries o aplicaries aquestes activitats?
- Quines dinàmiques grupals utilitzaries?

Avaluació:

- Com avaluaries els aprenentatges adquirits? Faries alguna activitat en aquest sentit per saber com han reaccionat els estudiants? Quines activitats?

Documentació:

Es pot proposar qualsevol lectura més o menys breu sobre educació científica, sobre talent i altes capacitats, educació emocional, resiliència, sentit de la vida, i altres temes que fossin idònies en la formació de l'adolescència o de la preparació psicopedagògica de les carreres de la Facultat d'Educació. Concretament, per ser breus, destaquem aquests articles:

Anrubia, Enrique (2016). Cine y valores: El Indomable Will Hunting, o por qué tenemos miedo a conocernos. *Aleteia*. Disponible a: <https://es.aleteia.org/2016/04/27/cine-y-valores-el-indomable-will-hunting-o-por-que-tenemos-miedo-a-conocernos/>

Aula de pensamiento matemático (2013). *El indomable Will Hunting*. Madrid: Universidad Politécnica de Madrid. Disponible a: <https://innovacioneducativa.upm.es/pensamientomatematico/node/142>

Blanco, Daniel (2012). Víctor Fernández: «La historia de Will Hunting es la esencia de la economía». *La Nueva España*, 26/07/2012. Disponible a: <https://www.lne.es/aviles/2012/07/26/victor-fernandez-historia-will-hunting-esencia-economia/1275820.html>

Negrete, Borja (2017). 'El indomable Will Hunting', cuando éramos jóvenes. *El Mundo*, 23/03/2017. Disponible a: <https://www.elmundo.es/cultura/2017/03/23/58d43d41e2704e0e068b45ff.html>

D) QÜESTIONS OBERTES PER AL DEBAT

N'hi hauria moltes davant d'aquesta pel·lícula. Segons el cas i la situació, el nivell o etapa educativa i els interessos preferents se'n poden triar algunes de les que segueixen:

- Aprenentatges per a la vida.
- Situacions particulars o necessitats educatives especials, tractament de la diversitat intel·lectual, emocional i social.
- Deure de posar totes les nostres capacitats al servei dels altres al màxim.
- Relacions entre alumnes i professors amb cordialitat i estimació mútua.
- Valor de la persona amb tota la seva càrrega i integritat. Acceptació tal com és.
- Desenvolupament d'una autoestima saludable.
- Valor de la ciència en el món d'avui.

- Aplicacions de la matemàtica a la recerca, a la tecnologia, a l'economia, a la vida quotidiana.
- Vida personal i vida acadèmica (en el cas dels joves i també en el cas dels professors).
- Com afecten les relacions humanes a l'estabilitat emocional, al rendiment acadèmic i a la felicitat personal.
- Escriure entre una vida i una professió amb esforç a partir dels estudis o bé una vida més planera sense cap esforç i amb un treball més rutinari. Quines aspiracions tenim?.
- Control de la pròpia vida: ens cal saber què volem fer, on volem anar i per què.

E) EPÍLEG

Et satisfà el final de la pel·lícula? Podries reescriure tu un final diferent?

Per acabar, quina és la lliçó de vida de la pel·lícula: Estem d'acord que consisteix a aprendre a seguir els impulsos del cor? Podria ser l'aprenentatge del film que ningú no ens marqui quin ha de ser el nostre futur? Però que hem d'escoltar les veus assenyades dels adults que ens volen bé, potser?

Heus aquí un fragment. Segurament hi ha altres diàlegs igualment impactants. Hem escollit aquest entre el psicòleg i Will. Cal recordar que el psicòleg acabava de perdre l'amor de la seva vida a causa d'un càncer:

«Si te preguntara sobre el amor, citarías un soneto, pero nunca miraste a una mujer y te sentiste vulnerable.

Ni has conocido a alguien que te absorbiera con los ojos. Como si Dios hubiera bajado un ángel sólo para ti, que pudiera rescatarte del infierno.

Ni sabes qué se siente ser un ángel para ella.

Tener ese amor por ella para siempre pasando por todo, pasando por el cáncer.

No sabes qué es dormir en un hospital por dos meses sosteniendo su mano, y que los doctores sepan que no respetarás las horas de visita.

No sabes lo que es una pérdida.

Eso sólo pasa cuando amas algo más que a ti mismo.

Dudo que hayas osado amar tanto a alguien.»

Aquest fragment no parla de ciències, ni de matemàtiques, però sí de l'amor, que és la vida. I les ciències i les matemàtiques també són la vida. Però en la vida, no sempre dos i dos són quatre ni la solució més lògica ha de ser la millor.

El missatge d'aquest conte va de la por a prendre decisions. De saber bé amb claredat qui ets i on vols anar. Les matemàtiques, al capdavall, són una excusa meravellosa, en aquest cas.

F) BIBLIOGRAFIA

Anrubia, Enrique (2016). Cine y valores: El Indomable Will Hunting, o por qué tenemos miedo a conocernos. *Aleteia*. Disponible a:

<https://es.aleteia.org/2016/04/27/cine-y-valores-el-indomable-will-hunting-o-por-que-tenemos-miedo-a-conocernos/>

Aula de pensamiento matemático (2013). *El indomable Will Hunting*. Madrid:

Universidad Politécnica de Madrid. Disponible a:

<https://innovacioneducativa.upm.es/pensamientomatematico/node/142>

Blanco, Daniel (2012). Víctor Fernández: «La historia de Will Hunting es la esencia de la economía». *La Nueva España*, 26/07/2012. Disponible a:

<https://www.lne.es/aviles/2012/07/26/victor-fernandez-historia-will-hunting-esencia-economia/1275820.html>

Negrete, Borja (2017). 'El indomable Will Hunting', cuando éramos jóvenes. *El Mundo*, 23/03/2017. Disponible a:

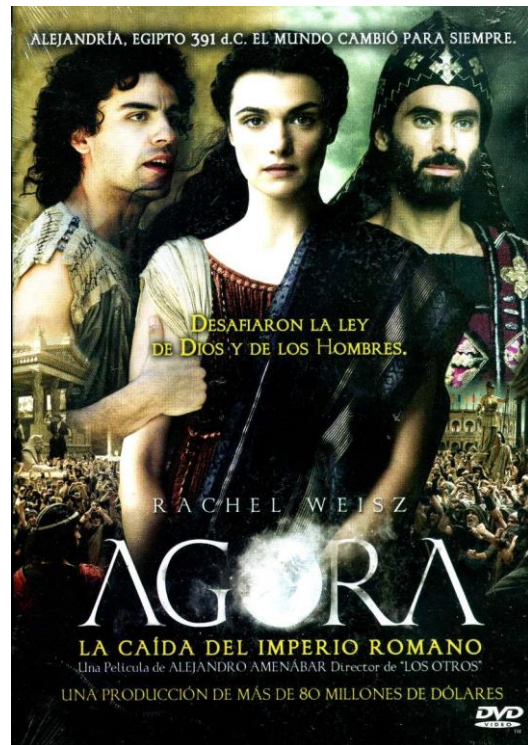
<https://www.elmundo.es/cultura/2017/03/23/58d43d41e2704e0e068b45ff.html>

ÁGORA

per Marta Ollé, Joan Mallart, Ramona Valls i Elisenda Piqué

FITXA TÈCNICA

Títol Original: Ágora
Gènere: Històrica
País i Any: Espanya - 2009
Durada: 126 minuts
Direcció: Alejandro Amenábar
Guió: Alejandro Amenábar i Mateo Gil
Vestuari: Gabriella Pescucci
Fotografia: Xavi Giménez
Música: Dario Marianelli
Muntatge: José Luis Escolar
Producció: Fernando Bovaira
Estrena a Espanya: 9 de octubre de 2009
Estrena al Regne Unit: 23 de abril de 2010
Intèrprets. Repartiment principal: Rachel Weisz, Max Minghella, Oscar Isaac, Ashraf Barhom, Michael Lonsdale



A) OBSERVAR I COMPENDRE

- Què (tema i argument)

Àgora transcorre a Egipte pels volts del segle IV dC. El significat d'“àgora” en grec és “plaça”, que és el lloc on habitualment, en aquella època, es duïen a terme les protestes del poble i on es pregonaven doctrines als seus seguidors.

Hipàtia d'Alexandria és una dona, matemàtica, filòsofa i astrònoma, que exerceix de mestra en aquell context, interessada a fer que els seus alumnes pensin, reflexionin, posin en dubte allò que entenen com a cert i ajudant-los a veure que la condició humana és per a tots la mateixa, ja que independentment de la religió a la qual es pertanyi, totes les persones són iguals.

La religió cristiana va entrar amb força a Alexandria i molts dels que inicialment no eren cristians van anar convertint-se a aquesta religió. Aquest fet va provocar discussions i fortes baralles entre els habitants del poble. Tan fortes van arribar a ser, que es van provocar autèntiques massacres.

La societat més antiga, promulgava una religió diferent a la cristiana, i malgrat sempre havia tingut el privilegi de ser la que reunia més persones, de mica en mica, va esdevenir la religió minoritària del poble, cosa que va provocar que els cristians ocupessin la biblioteca del poble, i destruïssin tantes obres manuscrites com van poder. Malgrat això, algunes de les obres més importants de la història van sobreviure gràcies a l'interès d'Hipàtia per conservar-les.

L'esclau d'Hipàtia, Davo, es mou en una lluita interna entre mantenir-se al seu costat o unir-se als cristians, que són sagnants i volen aconseguir el poder costi el que costi.

D'altra banda, un dels seus alumnes arriba a ostentar una posició elevada en l'església i exerceix entre la força del cristianisme i el poble que encara no ha sucumbit a aquesta religió. Les discussions entre uns i els altres són diàries, i quan hi ha temes importants a debat, s'organitzen autèntiques batalles campals, sagnants i mortíferes.

Hipàtia, persona de confiança del cap de l'església, finalment mor a mans del seu antic esclau Davo, amb la confiança de saber que gràcies a ell, la seva mort serà digna en lloc de ser causada pels cops de pedra dels cristians, que decideixen matar-la per no ser cristiana i per considerar que dictava ordres al seu cap.

- Per què (missatge que suggereix, exaltació o crítica de valors personals o socials)

Hipàtia és capaç de dubtar de les seves creences, de posar en dubte allò que descobreix, de generar incertesa en allò considerat com a cert. El Pensament Crític l'ajuda a adonar-se que la Terra gira entorn el Sol i acaba descobrint que el seu recorregut és una el·lipse més que no pas una circumferència. Per tant, demostra que si és capaç de dubtar del que es considera com a cert, és capaç de créixer i de cercar noves respostes fora del que és habitual.

Els fervents creients de les tres religions que apareixen en el transcurs del temps en el lloc que es produeixen els fets (polovians, jueus i cristians), consideren que els seus déus són els veritables i fan una lectura dels escrits d'aquestes religions que els porta a matar per tal de consagrar la seva religió, cosa que els déus que veneren no haurien permès, en tant que la Pau, així com el respecte per l'altre i el perdó, són conceptes clàssics tractats en totes les religions. Aquests fervents creients no són capaços de posar en dubte les instruccions dels seus líders i, cegament, es llencen a matar qualsevol membre de les altres religions.

La creença cega, la fervent convicció que allò que cadascú creu és el que és veritable i cert, és allò que finalment els fa desvariejar i els fa actuar de manera contrària a allò que diuen que creuen.

D'altra banda, qui diu creure en la filosofia és qui exerceix el pensament crític i racional.

- On (context, ambient, situacions i societat que descriu)

L'ambient on es desenvolupa la pel·lícula és una ciutat i el seu entorn, Alexandria, en plena època daurada.

El mercat hi és sempre a la plaça i els comerciants fan els seus intercanvis.

Cristians, jueus i polovians, viuen en aparent tranquil·litat fins que es decideix atacar per una i altra banda als creients d'altres religions.

Les lluites són cruentes, hi ha molta sang, els ganivets i les pedres, volen, i es mata sense pietat.

- Qui (personatges: rols, valors, situacions en les que es troben)

Hipàtia és la filòsofa, la mestra que tot ho sap, i tot ho posa en dubte, aquella que fa pensar als seus alumnes per tal que ells mateixos trobin "la veritat".

Davo és l'esclau que es revela, que a causa de la traïció de la seva mestressa, decideix fer-se cristià, contrari a la religió de la casa d'ella. Ell estava enamorat d'ella en silenci i no gosava fer-li saber, fins que un dia se sent traït i menystingut per ella i s'enrabia de tal manera que decideix pertànyer al bàndol contrari. Finalment, però, el seu amor és tal que és ell qui acaba socorrent-la d'una mort bèstia i dolorosa, i acaba matant-la en silenci i en pau.

Cinesi és un capellà que havia estat alumne d'Hipàtia i que és el referent del poble i el qui fa de mediador entre el poble cristià i el poble jueu. Ell, sempre s'ha deixat guiar i aconsellar per Hipàtia, ja que se l'estima i la vol tenir a prop a l'hora de prendre qualsevol decisió. Si més no, sabent que Hipàtia hi juga un paper destacat en les decisions que es prenen, els cristians decideixen treure-se-la de sobre i la persegueixen fins a matar-la.

Els cristians i el seu líder són bèsties salvatges que torturen, maten, degollen, apedreguen tothom qui consideren que pensa diferent que ells. Malgrat que els manaments del seu Déu fan referència a la pau, la germanor, el perdó i la pietat.

Els jueus són tan vanitosos com els cristians i actuen de la mateixa manera.

- Com (estratègies, situacions, simbolismes que s'utilitzen)

La religió és el tema més complex que es podia haver tret, i la simbologia que representa és realment colpidora. El fet que siguin els mateixos que escampen la paraula de Déu, són els mateixos que maten a qui no pensa com ells, pel simple fet de pensar diferent.

Alhora, qui és capaç de jutjar, criticar i posar en dubte allò que és considerat cert, és qui creu que totes les persones tenen dret a viure i que ningú és més poderós que ningú altre pel simple fet de creure en una o altre religió, perquè justament això és el que la ciència li ha ensenyat.

Dubtar és necessari per evolucionar.

Hi ha un diàleg que ho exemplifica molt bé al minut 01:45:02 i que diu:

Sinesi: - “Tú eres tan cristiana como nosotros”.

Hipàtia: - “Sinesio, tu no cuestionas lo que crees, tu no puedes, yo debo (precisament perquè ets cristià i representes la fe cristiana)”

Quan ella diu “yo debo” ho fa fent referència a la seva religió (minut 01:20:57 en què diu “Creo en la filosofía”). Curiosament, el cristià li diu tot fent mofa: “La filosofía, lo que necesitamos en estos tiempos”, com si la religió fos justament “lo que necesitamos en estos tiempos” i que, precisament és el que els porta a matar-se els uns als altres.

Finalment, cal comentar la relació d’Hipàtia amb Davo, el seu fidel esclau, que va marxar del seu costat per què es va sentir traït per ella, tot i que en realitat l’estimava. Al final de la pel·lícula, quan ell sap que la busquen per matar-la, ell la vol salvar de morir, però no la troba. Ara bé, quan la localitzen els cristians, ell dóna les ordres de com matar-la per tal d’aconseguir temps per fer els possibles per donar-li una mort el més dolça i menys cruel possible. És per voluntat d’ella, que ell li treu la vida, ofegant-la i molt a pesar seu. Ell enganya als seus col·legues cristians per què marxin de la sala on estan demanant-los que vagin a buscar pedres per apedregar-la, i en aquesta estona, es posen d’acord perquè sigui ell qui la deixi sense respirar, amb la confiança que ella li confereix i l’estima que ell li dóna.

- Llenguatge cinematogràfic (so, llum, colors, paisatges, llenguatge simbòlic i plans cinematogràfics, contrastos)

Els paisatges, el so, els colors, la llum, les estàtues, els edificis, ens transporten a l’època de l’imperi romà. L’ambientació està molt ben aconseguida, així com els vestits i la manera de tractar-se entre els personatges. No hi ha cap element que distregui. Tot està perfectament lligat.

Si més no, els més crítics han trobat les qüestions següents: com a incertes o dubtoses:

- Hipàtia va morir entre els 45 i 60 anys, mentre que la pel·lícula mostra a una jove Rachel Weisz.
- Amb les dades històriques amb què comptem avui en dia, no hi ha la certesa que fos el bisbe Ciril qui estigués darrera de l’assassinat.

- No hi ha dades que asseverin que Hipàtia descobrí l'òrbita el·líptica dels planetes.
- La casa d'Hipàtia presenta frescos i mosaics que s'han trobat a Pompeia i Herculà, no a Alexandria.
- El palau d'Orestes conté una còpia de la Lloba capitolina, malgrat ser aquesta una escultura medieval a la qual es van afegir les imatges de Ròmul i Rem durant el Renaixement.
- Alexandria va ser una ciutat de nova fundació d'Alexandre el Gran i, per tant, grega. Tant la ciutat com el mateix Serapeu eren d'arquitectura clàssica i no egípcia, sobretot en l'època en què transcorre la pel·lícula, en ple domini romà.
- El bisbe Sinesi de Cirene va morir abans que Hipàtia, de manera que no va poder estar present a Alexandria a l'època de la mort d'ella ni, molt menys, consentir o encoratjar el seu assassinat, tal com es narra a la pel·lícula. Sinesi va ser alumne d'Hipàtia, com es mostra a la pel·lícula, i tots dos van mantenir una relació epistolar que és una de les principals fonts que tenim sobre Hipàtia i que mostra el respecte que ell li professava.

B) RELACIONAR

- Interpretar l'argument i les escenes rellevants sobre el tema nuclear d'aquesta setmana.

- Relacionar idees o escenes amb aspectes educatius o de formació

- Reflexionar sobre les idees que suggereix per a la formació.

- Aprofundir sobre l'aprenentatge que ens provoca en situacions de vida quotidiana i professional.

- El rol del docent.
- El rol de l'alumnat.
- El pensament crític.
- La professió cap a una determinada creença.
- El fet de posar en dubte les creences que ens imposen o que ens autoimposem.
- La religió i els dogmes de fe.
- La interpretació de les situacions o d'allò que llegim.
- La comunicació i el soroll comunicatiu.

C) APLICAR DIDÀCTICAMENT

- Sentit i destinataris (transferència a nivell formatiu)

- Els destinataris són totes les persones que formen part de la societat.

- El tema és prou transversal per a fer participants de la necessitat d'un pensament crític a docents, alumnes, pares i mares, i estudiants i professionals de qualsevol sector.
- Objectius (quins objectius de formació suggereixes i què es podria aconseguir aprofundint en la visió i treball sobre aquesta pel·lícula)**
- Reflexionar sobre la importància de l'autoconeixement.
 - Respectar les creences dels altres.
 - Posar en dubte les nostres creences.
 - Considerar diferents punts de vista sobre el mateix aspecte.
 - Debatre sobre la necessitat de canvi en el nostre sistema educatiu tenint en compte la necessitat d'un pensament crític.
- Contingut (formació pedagògica, inicial o permanent, que consideres que pot estar relacionada).**
- El rol de la religió en la formació de la persona.
 - La relació entre la raó i els sentiments.
 - Estratègies i recursos didàctics.
 - El sistema educatiu en el segle XXI.
 - La influència de les persones que ens envolten i del propi context.
 - El rol del docent.
 - El rol de la família.
 - El respecte pels altres pensin com pensin i siguin com siguin.
 - El coneixement és compartit: tots som mestres
- Metodologia (quines estratègies didàctiques plantejaries per a assolir els objectius d'aprenentatge)**
- Debat a classe sobre l'escola i família.
 - Debat sobre els valors de cada religió.
 - Revisió de l'ús que es fa del pensament crític a l'aula.
 - Elaborar pràctiques educatives que contemplin l'educació emocional i l'educació en valors.
 - Debatre el rol dels docents, famílies, alumnat i altres agents educatius en el sistema educatiu.
 - Reflexionar sobre el pensament crític.

- Documentació (documents o bé lectures de suport per aprofundir a l'aprenentatge)

D) BIBLIOGRAFIA

- Amestoy de Sánchez, M. (2002). La investigación sobre el desarrollo y la enseñanza de las habilidades de pensamiento. *Revista electrónica de investigación educativa*, 4(1), 01-32. Consultat el 19 de juny de 2018. <http://www.scielo.org.mx/pdf/redie/v4n1/v4n1a10.pdf>
- Amestoy de Sánchez, M. (2002). La investigación sobre el desarrollo y la enseñanza de las habilidades de pensamiento. *Revista electrónica de investigación educativa*, 4(1), 01-32. Consultat el 20 de juny de 2018. http://www.scielo.org.mx/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1607-40412002000100010
- Báez Alcaíno, J., & Onrubia Goñi, J. (2015). Una revisión de tres modelos para enseñar las habilidades de pensamiento en el marco escolar. *Perspectiva Educativa*, 55(1), 94-113. Consultat el 24 de juny de 2018. <http://www.perspectivaeducacional.cl/index.php/peducacional/article/view/347/189>
- Betancourth, S., Muñoz, K.T., y Rosas, T.J. (2017). Evaluación del pensamiento crítico en estudiantes de educación superior de la región de Atacama-Chile. *Prospectiva. Revista de Trabajo Social e intervención social*, 23, 199-223.
- Delors, J. (Coord.). (1996). *Educació: Hi ha un tresor amagat a dins. Informe per a la UNESCO de la Comissió Internacional sobre Educació per al Segle XXI*. Barcelona: Centre UNESCO de Catalunya.
- Elosúa, M. R., & García, E. (1993). *Estrategias para enseñar y aprender a pensar*. Madrid: Narcea. Consultat el 20 de juny de 2018. http://www.academia.edu/download/38528674/estrategias_para_ensenar_y_a_prebder_a_pensar_ELOSUA.PDF
- Gaskins, I., & Elliot, T. (1999). *Cómo enseñar estrategias cognitivas en la escuela*. Paidós.
- Godall Castell, Teresa; Quera Colomina, Pilar (2003) Jugar a ser otro. Las máscaras, autoconocimiento y expresión. *Revista Aula. De innovación educativa*
- Iglesias Cortizas, M. J., Couce Iglesias, A., Bisquerra, R., i Hué García, C. (2004). *El reto de la educación emocional en nuestra sociedad*. A Coruña: Servizo de Publicacións, Universidade da Coruña.
- Lazarus, R. i Lazarus, B. (2000). *Pasión y razón: la comprensión de nuestras emociones*. Barcelona Paidós.
- Monereo, C. (1995). Estrategias para aprender a pensar bien. *Cuadernos de pedagogía*, 237(1). Consultat el 22 de juny de 2018. <https://core.ac.uk/download/pdf/78544119.pdf>
- Novak, J. & Gowin, D. B. (1988): *Aprendiendo a aprender*. Barcelona, Martínez Roca.
- Pérez Gómez, Á. I. (2010). Aprender a educar. Nuevos desafíos para la formación de docentes. *Revista interuniversitaria de formación del profesorado*, 24(2). Consultat el 21 de juny de 2018. <http://www.redalyc.org/html/274/27419198003/>

- Ponce Meza., Miriam, Reseña de "Los hábitos de la mente" de Costa Arthur & Kallick B. *Revista del Centro de Investigación Universidad La Salle* [en línea] 2002, 5 (junio-julio): [Data de consulta: 30 de juny de 2018] Disponible a: <<http://www.redalyc.org/articulo.oa?id=34251811>> ISSN 1405-6690
- Rivas, S. & Saiz, C. (2016). instrucción en pensamiento crítico: influencia de los materiales en la motivación y el rendimiento. *Revista Latinoamericana de Estudios Educativos* (Colombia) [en línea] 2016, 12 (Enero-Junio): [Data de consulta: 2 de juliol de 2018] Disponible a: <<http://www.redalyc.org/articulo.oa?id=134149742006>> ISSN 1900-9895
- Saiz, C. (2009). *Pensamiento crítico: conceptos básicos y actividades prácticas*. Madrid: Pirámide.
- Salmurri, F. (2004). *Libertad emocional. Estrategias para educar las emociones*. Barcelona: Paidós.
- Swartz, R., Costa, A., Beyer, B., Reagan, R., & Kallick, B. (2014). *El aprendizaje basado en el pensamiento*. España: SM.
- Tishman, S., Perkins, D., & Jay, E. (1997). *Un aula para pensar. Aprender y enseñar en una cultura del pensamiento*. Barcelona: Aique.
- Zabala, H.A. (2014). El desarrollo de las habilidades de pensamiento en el programa de filosofía para niños. *Espiral, Revista de Docencia e Investigación*, 4 (1), 59 – 70. Consultat el 22 de juny de 2018. <http://revistas.ustabuca.edu.co/index.php/ESPIRAL/article/viewFile/551/446>

Altres recursos:

- Aprendiendo a pensar y pensando para aprender. Consultat el 22 de juny de 2018. <https://www.youtube.com/watch?v=khAUy7FCjDA>
- Desarrollo de habilidades de pensamiento y creatividad como potenciadores de aprendizaje. Consultat el 23 de juny de 2018. <http://www.umariana.edu.co/ojs-editorial/index.php/%20unimar/%20article/viewFile/232/203>

X + Y

per M. Àngels Renom, Urgell Poch, Gabi García i

Immaculada Bordas

FITXA TÈCNICA

Títol original: X + Y

Direcció: Morgan Matthews

Realització: 2014. Gran Bretanya

Gènere: Drama-Comedia

Guió: J. Graham, M. Matthews

Durada: 111 m.

Intèrprets: Asa Butterfield, Rafe Spall, Sally
Hawkins, Eddie Marsan, Jo Yang, Martín
McCann, Jake Davies, Alex Lawther

Producció: D.M. Thompson

Fotografia: D. Cohen

So: M. Phipps



ARGUMENT DE LA PEL·LÍCULA

La pel·lícula tracta de un noi adolescent que es diu Nathan (Asa Butterfield) que es troba en un entorn complexa, i la seva facilitat i interès pel coneixement matemàtic, l'ajudarà a abstreure's. Per altra banda, té una bona amistat amb el professor de Matemàtiques Mr. Humphreys (Rafe Spall), que el protegirà i l'ajudarà. Les capacitats i el talent d'en Nathan per el camp matemàtic dona lloc a que formi part de l'equip del Regne Unit en les Olimpíades Internacionals de Matemàtiques. El nostre protagonista irà a Taipéi (Taiwán) on es trobarà en diferents situacions i problemes que tindrà de resoldre. L'amor serà un d'ells. Aquest film està basat en la vida real del matemàtic Daniel Lightwing.

A) OBSERVAR I COMPRENDRE

- Descriu l'ambient y situació global de la situació. Argument.
- Quin és el tema nuclear de la pel·lícula.
- Quina és la teva visió personal?
- Quin és, al teu parer, el missatge que et suggereix el film?

- Quins valors personals o socials apareixen en el protagonista i en els altres personatges?
- Contrastació entre la realitat i la situació específica de la pel·lícula
- Identifica factors psicosocials que porten al protagonista a aquesta situacions.
- Explica les idees i escenes principals que destacades de la pel·lícula.
- Fes algun comentari més tècnic sobre el llenguatge cinematogràfic: relació de la música, el so, la lluminositat i el color, les escenes i els plans cinematogràfics...

Nathan Ellis, un prodigi de matemàtiques de 9 anys d'edat, acaba de perdre el seu pare en un accident de cotxe. Nathan és diagnosticat amb autisme a principis de la pel·lícula, però estranyament, el seu pare era l'únic que va poder connectar-se normalment amb ell. Nathan valora que la seva mare, Julie, evita qualsevol contacte físic amb ella i la tracta diferent de la relació que mantén amb el pare. Volent assegurar-se que Nathan no es distregui dels seus estudis, Julie l'inscriu a classes avançades en una nova escola. Allà, ell es trobarà sota la tutela del mestre Martin, també un geni matemàtic, que ara pateix d'esclerosi múltiple. Martin veu a Nathan, una ment jove prometedora en el camp de les matemàtiques.

Set anys més tard, Martin prepara a Nathan per competir per un lloc de l'Olimpíada Matemàtica Internacional, un prestigiós concurs de secundària format pels millors matemàtics joves del món. Aquest any, es realitzarà a Cambridge, on els estudiants passaran la prova que determina els guanyadors. Nathan tem que no sigui qualificat, però acaba acompanyant a altres 15 adolescents britànics a Taiwan.

De sobte, expulsat de la seva zona de confort, Nathan, es troba amb situacions d'angoixa, i les seves ansietats socials gairebé paralitzen la seva actuació. Té problemes per comprendre les pautes socials dels altres i se sent molt inquiet davant al mínim contacte físic amb una altra persona. Nathan està emparellat amb un estudiant xinès, Zhang Mei, que lentament l'ajuda a adaptar-se al seu nou entorn i l'ajuda a lluitar per les seves pors.

De tornada a Anglaterra, Zhang es queda amb Nathan i la seva mare, que es sorprèn dels canvis i transformacions del seu comportament. Ella sap que pot tenir sentiments per a Zhang, que ella li demana tot i no comprendre del tot el concepte d'amor. Li costa i no sap com expressar els seus sentiments. Manté les seves emocions en el seu interior sense manifestar-les. Amdós viatgen a Cambridge i s'adhereixen a l'Olimpíada.

Les coses es desencadenen ràpidament quan l'oncle de Zhang els troba a l'habitació de Nathan un matí i, per error, els acusa de mantenir una relació íntima. Motiu que condueix a Zhang a retirar-se de la competició. Nathan, que ara creu que estima a Zhang, es troba en la disjuntiva de trencar entre ella i l'Olimpíada. Ja a l'Olimpíada, la primera pregunta desencadena records del seu pare mort, que juntament amb el seu amor perdut, li comporta una sobrecàrrega emocional. En el moment culminant de la seva

carrera matemàtica, Nathan ha de prendre la decisió de mantenir-se i perseguir el seu somni, o cedir al dolor que l'ha perseguit durant la major part de la seva vida.

Nathan surt de la prova amb Martin i Julie a la vora. Parla de la seva sobrecàrrega emocional, de la pèrdua del seu pare i la noia que l'estimava, Zhang Mei. Finalment Julie condueix a Nathan a l'estació per recuperar-la.

B) RELACIONAR

- La situació del protagonista.... creus que es donen paral·lelismes en el nostra entorn?
Per què?
- Normalitat, peculiaritat, alumnes capacitats i superdotats. Anàlisi. Diferències
- Quin es el personatge que més t'ha cridat la teva atenció ? Descriu les evidències.
- Què podem aprendre d'aquesta realitat per a la nostra vida personal i/o professional?

C) APLICAR. TRACTAMENT DIDÀCTIC. INTERVENCIÓ

Des d'una perspectiva genèrica:

- Exposa alguna conclusió de la pel·lícula que sigui de tipus educatiu i social
- Quina/es seria/en la/es intervenció/ns necessàries des d'una orientació pedagògica, psicopedagògica i social?

Des d'una perspectiva específica:

- **Sentit i destinataris:** Es podria plantejar el visionat d'aquesta pel·lícula en algun curs de primària o secundària o en nivell o grups informals en Centres cívics, de barri....? Cita'ls
- **Objectius:** Quins objectius suggereixes i podries aconseguir en la perspectiva social i/o educativa, visionant aquesta pel·lícula?
- **Contingut:** Amb quins continguts de formació - sigui d'estudis reglats o no reglats - moral, ètica i psicosocial creus que pot estar relacionada?
- **Activitats suggerides:** Proposa activitats didàctiques i socials a partir de la pel·lícula. Especifica el destinataris, defineix els objectius, com planificaries l'activitat i quina durada tindria.
- **Metodologia:** Com plantejaries o aplicaries aquestes activitats?
- **Documentació i recursos:** Proposa algun text o alguna lectura, un llibre, material audiovisual, programaris i simulacions informàtiques, etc.
- **Avaluació:** Com avaluaries els aprenentatges adquirits durant les sessions que es realitzin? i al final ? I en la vida real dels participants?

- **Altres temes didàctics i socials que es poden tractar amb aquesta pel·lícula.**

- Els diferents rols.
- Relacions entre els diferents personatges
- L'autoritat. La protecció.
- Gestió dels conflictes.
- Integració social.
- Educació en valors.
- Treball cooperatiu.
- Altres..... (afegiu-ne ...).

D) QÜESTIONS PER AL DEBAT

- Valor educatiu i social del film
- Els diferents rols
- Influència en el individu dels estàndards socials
- Com tractar les altes capacitats: la gestió a l'aula
- L'atenció a la diversitat
- La inclusió de les persones amb diferents capacitats.
- El discurs de la diferència

DOCUMENTACIÓ

Bibliografia

Marc, J. L. (2004). Los niños precoces. Madrid: Narcea.

Jiménez, C. (2002). La atención a la diversidad a examen: la educación de los más capaces en el sistema escolar. Tendencias Pedagógica. 18: 26-32.

Cobo, M. (2006). Emocíonate. Programa de desarrollo infantil en competencias emocionales. Madrid: ICEE.

Gómez, M. & Masdevall, M.T. (2009). Estratègies d'intervenció amb alumnat de necessitats educatives especials per altes capacitats, dins l'escola inclusiva, Treball elaborat en el marc de la llicència d'estudis retribuïda concedida pel Departament d'Ensenyament el curs 2008-09.

Garcia, B. (2010). Claves para aprender en un ambiente positivo y divertido. Madrid: Pirámide.

Rajadell, N. & Fornés, A. (coords) (2012). Recursos humanos i cine formativo. Huelva: Hergué Editorial.

Torre, S.; Pujol, MA. & Rajadell, N. (Coords)(2005)El cine un entorno educativo. Diez años de experiencias a través del cine. Madrid: Narcea.

Webgrafia:

<http://www20.gencat.cat/portal/site/familiaescola>

Associació de Famílies d'Infants Superdotats (AFINS) www.afins.org

BIBLIOGRAFIA SOBRE CINEMA FORMATIU

- Lorenzo Ramírez, N.; Viadana, M. (coord) (2018). *Educar para la sostenibilidad bajo la mirada del cine formativo*. Huelva: Hergué.
- Mallart, J.; Solaz, C. (2004). L'educació en valors a través del cinema. *Revista Catalana de Pedagogia*, n. 3, pp. 161-182.
- Martínez-Salanova, E. (2002). *Aprender con el cine, aprender de película: una visión didáctica para aprender e investigar con el cine*. Huelva: Grupo Comunicar.
- Pujals, G.; Romea, C. (coord) (2001). *Cine y literatura: relación y posibilidades didácticas*. Barcelona: ICE-UB-Horsori.
- Pujol, MA.; Violant, V; Rajadell, N. (2005). *Cine y espectador: un binomio educativo de calidad a partir del Modelo ORA*. Huelva: Actas del I Congreso Internacional de Cine Educativo.
- Rajadell, N. (2008). Estrategias didácticas para el desarrollo de procedimientos. En Torre, Saturnino de la (Dir.) & Oliver, C. & Sevillano, M.L. (coords.). *Estrategias didácticas en el aula. Buscando la calidad y la innovación*. Madrid: UNED; 131-145.
- Rajadell, N. (2007). Los procesos formativos en el aula: estrategias de enseñanza-aprendizaje. En Sepúlveda, F. & Rajadell, Núria (coords.). *Didáctica general para psicopedagogos*. Madrid: UNED; 465-525.
- Rajadell, N.; Oliver, C.; Bordas, I. (2005). *El impacto como estrategia educativa en la TV del siglo XXI*. Huelva: Actas del I Congreso Internacional de Cine Educativo.
- Rajadell, N.; Fornés, A. (coord.) (2011). *Recursos Humanos y Cine Formativo*. Huelva: Hergué.
- Rajadell, N.; Dos Santos, G. (coord.) (2014). *El cine como estrategia educativa para denunciar y prevenir la violencia*. Huelva: Hergué.
- Rajadell, Núria; Bosna, Aurora (coord.) (2015). *Cine y familia. El cine como estrategia educativa para repensar la familia del siglo XXI*. Huelva: Hergué.
- Rajadell, Núria; González, Montse (coord.) (2017). *Artes, educación y cine formativo*. Huelva: Hergué.
- Rajadell, N. (2018). *Cine formativo. XX Aniversario*. Barcelona: Horsori.
- Torre, S. de la (coord.) (1996). *Cine formativo. Una estrategia para docentes*. Barcelona: Octaedro.
- Torre, S. de la; Borja, M.; Millán, D. & Rajadell, N. (1997). *Estrategias de Simulación. ORA, un modelo innovador para aprender del medio*. Barcelona: Octaedro.
- Torre, S. de la (coord.) (1998). *Cine para la vida*. Barcelona: Octaedro.
- Torre, S. de la (coord.) (1999). *Aprender del conflicto en el cine*. Barcelona: PPU.
- Torre, S. de la; Oliver, C.; Violant, V.; Tejada, J.; Rajadell, N. & Girona, M. (2004) El cine como estrategia didáctica innovadora. Metodología de estudio de casos y perfil de estrategias docentes. *Contextos Educativos*, 6-7; 65-86.
- Torre, S. de la; Pujol, A. & Rajadell, N. (coord.) (2005). *El cine, un entorno educativo. Diez años de experiencias a través del cine*. Madrid: Narcea.

CINEMATOGRAFIA MATEMÀTICA

Títol de la pel·lícula	Direcció	Any
	Robert Luketic	2008
<i>21 Black Jack</i>		
<i>Academia Rushmore</i>	Wes Anderson	1998
<i>Ágora</i>	Alejandro Amenábar	2009
<i>Ahora me toca a mi (It's my turn)</i>	Claudia Weil	1980
<i>Bank, The</i>	Robert Connolly	2001
<i>Cielo de octubre (October sky)</i>	Joe Johnston	1999
<i>Contact</i>	Robert Zemeckis	2007
<i>Crímenes de Oxford, Los</i>	Álex de la Iglesia	2008
<i>Cube</i>	Vincenzo Natali	1998
<i>Descifrando Enigma (The imitation game)</i>	Morten Tyldum	2014
<i>Efecto mariposa, El</i>	Eric Bress, J. Mackye Gruber	2004
<i>Figuras ocultas (Hidden figures)</i>	Theodore Melfi	2016
<i>Fórmula preferida del profesor, La</i>	Takashi Koizumi	2006
<i>Habitación de Fermat, La</i>	Luis Piedrahita & Rodrigo Sopena	2007
<i>Hombre que conocía el infinito, El (The man who knew infinity)</i>	Matthew Brown	2015
<i>Indomable Will Hunting, El (Good Will Hunting)</i>	Gus Van Sant	1997
<i>Interstellar</i>	Christopher Nolan	2014
<i>Juego de la fortuna, El. Monneyball: rompiendo las reglas</i>	Bennet Miller	2011
<i>Lecciones inolvidables (Stardust and deliver)</i>	Ramón Menéndez	1988
<i>Leyenda de fuego</i>	Roberto Lázaro	2001
<i>Mente maravillosa, Una</i>	Ron Howard	2001
<i>Moebius</i>	Gustavo Mosquera	1996
<i>Montaña en la cara oculta de la luna, Una (Berget pa manens baksida)</i>	Lennart Hjulström	1983
<i>Muerte de un matemático napolitano</i>	Mario Martone	1992
<i>Número 23, El</i>	Joel Schumacher	2007
<i>Pequeño Tate, El (Little man Tate)</i>	Jodie Foster	1991
<i>Pi, fe en el caos (Pi, faith in chaos)</i>	Darren Aronofsky	1998
<i>Pizarra, La (Takhté Siah, The blackboard)</i>	Samira Makhmalbaf	2000
<i>Planilandia / Flatland</i>	Dano Johnson, Jeffrey Travis	2007
<i>Prueba, La (Proof)</i>	John Madden	2005
<i>Soledad de los números primos, La</i>	Saverio Costanzo	2010
<i>Teoría del todo, La</i>	James Marsh	2014

Verdad oculta, La (Hidden truth)
X+Y (A brilliant youg mind)

Steven R. Monroe
Morgan Matthews

2016
2015